

Briselē, 11.7.2019.
COM(2019) 333 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

2018. GADA ZIŅOJUMS PAR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPA UN PROPORCIONALITĀTES PRINCIPA PIEMĒROŠANU UN PAR ATTIECĪBĀM AR VALSTU PARLAMENTIEM

2018. GADA ZIŅOJUMS PAR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPA UN PROPORCIONALITĀTES PRINCIPA PIEMĒROŠANU UN PAR ATTIECĪBĀM AR VALSTU PARLAMENTIEM

1. IEVADS

Katru gadu Komisija saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību 2. protokola 9. pantu iesniedz gada ziņojumu par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu Eiropas Savienības likumdošanā. Kopš 2005. gada Komisija ir arī nolēmusi publicēt gada ziņojumu par savām attiecībām ar valstu parlamentiem. Ņemot vērā valstu parlamentu būtisko nozīmi subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanā, Komisija ir nolēmusi abus šos ziņojumus apvienot. Šī jaunā pieeja piešķirs lielāku nozīmi valstu parlamentu viedokļiem un novērsīs pārklāšanos starp abiem minētajiem gada ziņojumiem. Tādēļ šajā 26. ziņojumā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu ir aplūkotas arī Komisijas attiecības ar valstu parlamentiem.

Attiecībā uz subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu nozīmīgākais notikums 2018. gadā bija darbs, ko veica priekšsēdētāja Ž. K. Junkera izveidotā un priekšsēdētāja pirmā vietnieka F. Timmermansa vadītā Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupa (“darba grupa”). Šīs grupas konstatējumi piešķīra jaunu impulsu starpiestāžu apspriedēm un konkrētām darbībām, lai nodrošinātu, ka Savienības tiesību akti tiek izstrādāti un īstenoti saskaņā ar subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu. Pamatoto atzinumu skaits turpināja samazināties — tāpat kā iepriekšējos divos gados, un par nevienu Komisijas priekšlikumu netika saņemti pamatoti atzinumi no vairāk nekā četriem valstu parlamentiem, kas ir krietni zem “dzeltenās kartītes” mehānisma uzsākšanas robežvērtības.

Kopumā attiecības ar valstu parlamentiem arī 2018. gadā bija intensīvas un produktīvas. Atzinumi, kas izdoti gan Komisijas politiskā dialoga kontekstā ar valstu parlamentiem, gan saskaņā ar subsidiaritātes agrīnās brīdināšanas mehānismu, attiecas uz dažādiem politikas virzieniem un jautājumiem. To atzinumu skaits, kas iesniegti politiskā dialoga ietvaros, 2018. gadā saglabājās tādā pašā augstā līmenī kā 2017. gadā, lai gan lielāko daļu atzinumu iesniedza tikai dažas ļoti aktīvas palātas. Savukārt to valstu parlamentu skaits, kuri neizdeva nevienu atzinumu, 2018. gadā palielinājās līdz astoņiem (desmit palātas). Tai pašā laikā aptuveni viena trešdaļa no visiem Komisijas saņemtajiem atzinumiem attiecās uz priekšlikumiem, kuriem nepiemēro subsidiaritātes pārbaudi¹, tostarp vairākiem pašiniciatīvas atzinumiem, kas nav saistīti ar kādu konkrētu Komisijas priekšlikumu.

Tas parāda, ka vairums valstu parlamentu joprojām vēlas aktīvi sadarboties ar Komisiju saistībā ar tās iniciatīvām, arī politikas cikla agrīnā (bet perspektīvā) posmā, piemēram, saistībā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu vai ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšanu. Šo intensīvo viedokļu apmaiņu atspoguļo arī tas, ka komisāri ļoti daudzas reizes apmeklēja valstu parlamentus un otrādi.

¹ Piemēram, tiesību aktu priekšlikumi jomās, kurās Savienībai ir ekskluzīva kompetence, vai paziņojumi un baltās grāmatas.

2. SUBSIDIARITĀTES PRINCIPA UN PROPORCIONALITĀTES PRINCIPA PIEMĒROŠANA IESTĀDĒS

2.1. Komisija

Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupa un turpmākie pasākumi saistībā ar šīs grupas ieteikumiem

Priekšsēdētājs Ž. K. Junkers 2017. gada 12. septembrī savā runā par stāvokli Savienībā paziņoja par Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas izveidi. Grupas priekšsēdētājs ir priekšsēdētāja pirmais vietnieks F. Timmermanss, un laikposmā no 2018. gada janvāra līdz jūlijam seši darba grupas locekļi² sanāca kopā septiņas reizes, lai apspriestu uzdevumus, kurus priekšsēdētājs Ž. K. Junkers izklāstīja savā lēmumā par minētās darba grupas izveidi:

- kā labāk piemērot subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu Savienības iestāžu darbā, jo īpaši likumdošanas darbā;
- kā apzināt politikas jomas, kurās laika gaitā lēmumu pieņemšanu un/vai īstenošanu varētu pilnībā vai daļēji atkal deleģēt vai pavisam nodot dalībvalstīm;
- kā reģionālās un vietējās iestādes labāk iesaistīt Savienības politikas veidošanā un īstenošanā.

Balstoties uz šīm diskusijām, atklātas sēdes rezultātiem un vairāku ieinteresēto personu sniegto ieguldījumu, minētā darba grupa sagatavoja deviņus ieteikumus, kurus iekļāva savā ziņojumā, ko 2018. gada 10. jūlijā iesniedza priekšsēdētājam Ž. K. Junkeram³. Galvenie ieteikumi bija šādi:

- ir vajadzīgs jauns darbības veids, lai izstrādātu labākus tiesību aktus, balstoties uz kopīgu izpratni par subsidiaritāti un proporcionalitāti;
- ir vajadzīga “aktīvā subsidiaritāte”, lai panāktu vietējo un reģionālo iestāžu un valstu parlamentu plašāku iesaistīšanās nolūkā veicināt to līdzdalību Savienības darbībās;
- Savienībai būtu efektīvāk jāizmanto savi resursi un jānosaka savu darbību prioritātes, bet nav iemesla Līgumā paredzētās pilnvaras vai visas politikas jomas deleģēt atpakaļ dalībvalstīm.

Savā 2018. gada 23. oktobrī pieņemtajā paziņojumā “Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi — to nozīmes stiprināšana ES politikas veidošanā”⁴ Komisija īsumā izklāstīja savu atbildi darba grupai. Komisija arī aicināja citas iestādes, konsultatīvās struktūras, valstu parlamentus un citas institūcijas apsvērt savas atbildes uz darba grupas ieteikumiem.

Komisija:

- iesniegs standartizētus un strukturētus subsidiaritātes un proporcionalitātes principu novērtējumus, izmantojot darba grupas ierosināto kopīgo novērtējuma tabulu; pilnvērtīgus

² Trīs locekļi no valstu parlamentiem — R. Lopatka (Austrija), K. Vigenins (Bulgārija) un T. Vitsuts (Igaunija) — un trīs locekļi no Reģionu komitejas — K. H. Lambers (Beļģija), M. Šnaiders (Vācija) un F. Dekostērs (Francija). Eiropas Parlaments neatsaucās uz Komisijas aicinājumu iesaistīties šajā darba grupā.

³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_lv

⁴ COM(2018) 703.

ieguvumus tas nodrošinās tad, ja tāpat rīkosies Eiropas Parlaments, Padome un valstu parlamenti;

- rūpīgāk pievērsīsies vietējo un reģionālo iestāžu viedokļiem apspriešanās un izvērtējumos, jo šo iestāžu tiešā pieredze, kas gūta, īstenojot Eiropas Savienības tiesību aktus, ir būtiska;
- rūpīgāk izskatīs esošos tiesību aktus no subsidiaritātes, proporcionalitātes un vietējo un reģionālo iestāžu lomas perspektīvas; tas ietver deleģētos un īstenošanas aktus;
- palīdzēs valstu parlamenti efektīvāk pildīt to uzdevumus, vienojoties ar Eiropas Parlamentu un Padomi par to, ka Ziemassvētku / Jaungada brīvdienu laikposms netiek iekļauts astoņu nedēļu termiņā, kas tiem atvēlēts pamatotu atzinumu iesniegšanai;
- sagatavos apkopotas atbildes gadījumos, kad pamatotus atzinumus par Komisijas tiesību akta priekšlikumu ir izdevuši vismaz četri valstu parlamenti, bet to skaits nav sasniedzis “dzeltenās kartītes” mehānisma uzsākšanas robežvērtību. Tas palielinās valstu parlamentu viedokļu pamanāmību un ļaus gūt vispusīgu priekšstatu par paustajām bažām, kā arī par Komisijas apsvērumiem, kas arī tiks darīti pieejami sabiedrībai un līdztiesīgajiem likumdevējiem.

Komisija savā 2019. gada 15. aprīļa paziņojumā “Labāks regulējums — padarītā novērtējums un apņemšanās saglabāšana”⁵ izklāstīja to, kādus pasākumus tā plānot īstenot, lai izstrādātu savus tiesību aktu priekšlikumus.

Austrijas prezidentūras organizētajā konferencē “Subsidiaritāte kā Eiropas Savienības pamatprincips”, kas notika Brēģencā 2018. gada 15. un 16. novembrī, priekšsēdētāja pirmais vietnieks F. Timmermans iepazīstināja ar Komisijas pieeju.

Politiskā dialoga ietvaros Komisija pirmo atzinumu par savu 23. oktobra paziņojumu saņēma 2018. gada 20. decembrī no Polijas *Senat*. *Senat* puda atbalstu Komisijas iecerēm, bet vienlaikus pieprasīja, lai nākamajā Līgumu pārskatīšanā tiktu papildus nostiprināta valstu parlamentu loma⁶.

Labāks regulējums — subsidiaritātes un proporcionalitātes analīze

Komisija 2018. gadā turpināja īstenot savu padziļināto labāka regulējuma programmu un integrēt subsidiaritātes un proporcionalitātes principus visos politikas veidošanas posmos, balstoties uz 2017. gadā publicētajām uzlabotajām vadlīnijām. Tika vēl vairāk uzlabots tīmekļa portāls “Izsakiet viedokli”⁷, lai iedzīvotājiem un ieinteresētajām personām nodrošinātu vienotu kontaktpunktu dalībai Komisijas politikas izstrādes procesā. Komisija arī turpināja izvērtēt esošos tiesību aktus un politikas satvarus, pirms iesniegt priekšlikumus par to pārskatīšanu. Šie izvērtējumi ietvēra novērtējumus par to, vai esošie politikas pasākumi joprojām atbilst mērķim un ciktāl tie atbilst subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam.

Arī Komisijas tīmekļa vietne “Kā atvieglot slogu — izsakiet viedokli!”⁸ un Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (REFIT) platforma⁹ nodrošina veidu, kā sabiedrība un

⁵ COM(2019) 178.

⁶ 2019. gada pirmajā ceturksnī tika saņemti papildu atzinumi no citām palātām; kopumā tie bija pozitīvi.

⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_lv

⁸ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load_lv

ieinteresētās personas var sazināties ar Komisiju par to, ka esošie Savienības tiesību akti, iespējams, rada pārmērīgu slogu vai nav efektīvi, tostarp arī par subsidiaritātes vai proporcionālītātes aspektiem. *REFIT* platforma 2018. gadā sagatavoja 20 atzinumus ar ieteikumiem Komisijai par to, kā vienkāršot un samazināt esošo Savienības tiesību aktu radīto regulatīvo slogu¹⁰. Komisija uz šiem ieteikumiem sniedz atbildes, jo īpaši īstenojot savas darba programmas.

Labāka regulējuma pamatnostādņēs un tām pievienotajā instrumentu kopumā¹¹ ir paredzēts, ka Komisijai, apsverot jaunas iniciatīvas ieviešanu jomās, kurās Savienībai nav ekskluzīvas kompetences, kā arī izvērtējot pašreizējas intervences nozīmību un Eiropas pievienoto vērtību, ir jāveic subsidiaritātes analīze. Komisija analizē subsidiaritāti gan leģislatīvu, gan neleģislatīvu iniciatīvu gadījumā.

Šādas analīzes mērķis ir novērtēt:

- 1) vai rīcība valsts, reģionālā vai vietējā līmenī ir pietiekama, lai sasniegtu izvirzīto mērķi; un
- 2) vai Savienības rīcība nodrošinātu pievienoto vērtību, salīdzinot ar rīcību dalībvalstu līmenī.

Saskaņā ar proporcionālītātes principu Savienības rīcības saturs un veids nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams Līgumos izklāstīto mērķu sasniegšanai. Proportionalitātes principa ievērošana nozīmē nodrošināt, ka regulatīvās intervences pieeja un apjoms atbilst tās mērķim. Visos ietekmes novērtējumos, izvērtējumos un atbilstības pārbaudēs ir skaidri jāanalizē proporcionālītātes principa piemērošana.

Ietekmes novērtējumi

Regulējuma kontroles padome¹² (turpmāk tekstā “padome”) 2018. gadā rūpīgi izskatīja 75 ietekmes novērtējumus un par katru no tiem izdeva atzinumu¹³. Padome secināja, ka 16 gadījumos bija jāuzlabo subsidiaritātes un Eiropas pievienotās vērtības analīze, savukārt 47 atzinumos bija ietvertas piezīmes, kuru mērķis bija uzlabot proporcionālītātes analīzi un politikas variantu salīdzināšanu. Tālāk izklāstītie piemēri ilustrē, kā padome 2018. gadā novērtēja subsidiaritāti un proporcionālītāti un palīdzēja Komisijai uzlabot tās veikto analīzi par priekšlikumu atbilstību minētajiem principiem.

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_lv. *REFIT* platforma tika izveidota 2015. gadā, un kopš tā laika tajā ir sagatavoti 89 ieteikumi.

¹⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/simplification/consultation/contributions_lv.htm

¹¹ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox_en

¹² Regulējuma kontroles padomē darbojas priekšsēdētājs (ģenerāldirektora līmenī) un 6 pilnas slodzes locekļi, 3 no kuriem nav no Komisijas. Visi padomes locekļi ir neatkarīgi un darbojas kā privātpersonas, pamatojoties uz savu individuālo kompetenci. Padome izvērtē ietekmes novērtējumu, atbilstības pārbaudi un būtisku izvērtējumu kvalitāti. Šī kvalitātes pārbaude ietver arī subsidiaritātes un proporcionālītātes izvērtēšanu. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_lv.

¹³ Atzinumus publicē kopā ar ietekmes novērtējumiem — laikā, kad Komisija pieņem iniciatīvas.

- Pēc padomes veiktās pārbaudes tika sašaurināta Komisijas priekšlikuma par negodīgu tirdzniecības praksi darbības joma, ietverot tajā tikai asimetriskas sarunu attiecības ar maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), nevis ar visu pārtikas piegādes ķēdi¹⁴.
- Savā pozitīvajā atzinumā ar piezīmēm par nelikumīgu tiešsaistes saturu¹⁵ padome apšaubīja plānoto politikas variantu proporcionalitāti, argumentējot, ka tie neatbilst intervences darbības jomai. Intervence bija vērsta uz teroristisku saturu tiešsaistē, taču pamatscenārijs un politikas varianti pienācīgi neatspoguļoja šo fokusu. Ietekmes novērtējumā arī bija labāk jāatspoguļo tas, kādēļ papildu rīcība pret teroristisku saturu bija nepieciešama steidzamāk nekā pret cita veida nelikumīgu saturu. Tā rezultātā ietekmes novērtējums tika pārskatīts un politikas varianti tika pielāgoti, lai nodrošinātu labāku fokusu un detalizētāku saturu.
- Savā negatīvajā atzinumā par ziņotāju aizsardzību¹⁶ padome apšaubīja ietekmes novērtējumā veikto subsidiaritātes analīzi un lūdza to uzlabot. Pēc tam pārskatītajā ietekmes novērtējumā tika izstrādāts pamatojums Eiropas Savienības rīcībai gadījumā, ja valstu vai esošie Eiropas tiesību akti attiecībā uz ziņotājiem ir nepietiekami. Tika labāk uzsvērtā un parādīta pārrobežu dimensija, tādējādi atspoguļojot nepieciešamību pēc rīcības Eiropas Savienības līmenī.
- Saistībā ar programmu “Digitālā Eiropa”¹⁷, kas ir daļa no daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam, padome norādīja, ka ietekmes novērtējumā vajadzēja labāk ņemt vērā dalībvalstu apņemšanos līdzieguldīt un nodrošināt pamatlīdzekļus kopīgajai infrastruktūrai Eiropas līmenī. Ietekmes novērtējumā vajadzēja arī vairāk izcelt dalībvalstu, pētnieku un privātā sektora prasību koordinēt viņu pētnieciskās un apmācības darbības. Būtu bijis jāparāda, kā izdevumu programma palīdzētu pildīt šo prasību. Reaģējot uz padomes paustajām bažām, pārskatītajā ietekmes novērtējumā tika paplašināta un reorganizēta iedaļa par dalībvalstu iesaisti, lai panāktu atbilstību programmas piecām daļām.

Izvērtējumi un atbilstības pārbaudes

Subsidiaritāte un proporcionalitāte bija svarīgi elementi, veicot retrospektīvos izvērtējumus un atbilstības pārbaudes, kurās tiek novērtēts, vai Eiropas rīcība sniedz gaidītos rezultātus attiecībā uz lietderīgumu, efektivitāti, saskaņotību, nozīmīgumu un Eiropas pievienoto vērtību. Komisija 2018. gadā pabeidza aptuveni 70 izvērtējumus, tostarp 3 atbilstības pārbaudes (plašāku politikas jomu izvērtējumus). Minētās 3 atbilstības pārbaudes tika veiktas par jūrlietām, likumīgu migrāciju un tiesību aktiem attiecībā uz ķīmiskām vielām (izņemot REACH).

Regulējuma kontroles padome 2018. gadā pārbaudīja 10 būtiskus izvērtējumus un atbilstības pārbaudes. Tā izstrādāja ieteikumus par uzlabojumiem kategorijā “nozīmīgums un Eiropas pievienotā vērtība / subsidiaritāte” 7 gadījumos, tostarp attiecībā uz likumīgu migrāciju, zivsaimniecību un jūrlietām, videi labvēlīgāku kopējo lauksaimniecības politiku un Eiropas Savienības stratēģiju, lai pielāgotos klimata pārmaiņām. Šīs pārbaudes palīdzēja uzlabot

¹⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-182-3-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹⁵ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-397-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-198-3-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-289-1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Komisijas veikto subsidiaritātes un proporcionalitātes principu analīzi izvērtējumos un atbilstības pārbaudēs¹⁸.

2.2. Eiropas Parlaments

Eiropas Parlaments 2018. gadā no valstu parlamentiem oficiāli saņēma 473 iesniegumus atbilstīgi 2. protokolam par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu¹⁹. No tiem 46 bija pamatoti atzinumi, savukārt pārējie 427 — skaidrojumi (iesniegumi, kuros nebija izvirzīti ar subsidiaritātes atbilstību saistīti problēmjautājumi). Salīdzinājumam — 2017. gadā Eiropas Parlamentam oficiāli tika iesniegti 49 pamatoti atzinumi un 372 skaidrojumi. Pamatoto atzinumu un skaidrojumu attiecība joprojām ir maza, un tas parāda, ka valstu parlamenti neuzskata, ka subsidiaritātes kontrole ir līdzeklis Eiropas Savienības likumdošanas procesa apturēšanai, bet gan drīzāk iespēja paust viedokļus un bažas²⁰.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta Reglamenta V pielikumu Juridiskā komiteja (*JURI*) ir horizontāli atbildīga par to, lai tiktu nodrošināta atbilstība subsidiaritātes principam. Reizi sešos mēnešos kāds no *JURI* komitejas locekļiem tiek iecelts par pastāvīgo referentu subsidiaritātes jautājumos saskaņā ar politisko grupu rotācijas principu. *Sajjad Karim* (Eiropas Konservatīvo un reformistu grupa) bija pastāvīgais referents 2018. gada pirmajā pusgadā; pēc tam šo amatu uz otro pusgadu ieņēma *Gilles Lebreton* (grupa “Nāciju un brīvības Eiropa”). Saņemtos pamatotos atzinumus, kurus par tādiem atzinusi minētā komiteja, informatīvā nolūkā iekļauj *JURI* komitejas pirmās pieejamās sanāksmes darba kārtībā.

JURI komiteja arī regulāri sagatavo ziņojumu par Komisijas gada ziņojumu par subsidiaritāti un proporcionalitāti. Izņēmuma kārtā jaunākais ziņojums par gada ziņojumu par subsidiaritāti un proporcionalitāti aptvēra gan 2015., gan 2016. gadu. Šis *Mady Delvaux* (Sociālistu un demokrātu progresīvās alianses grupa) ziņojums tika pieņemts 2018. gada 18. aprīļa plenārsēdē²¹.

JURI komiteja arī piedalās Eiropas Savienības parlamentu Eiropas lietu komiteju konferences (*COSAC*)²² ziņojumu sagatavošanā divreiz gadā par jautājumiem saistībā ar subsidiaritāti un proporcionalitāti. Jo īpaši, atbildot uz *COSAC* 29. pusgada ziņojumu un ņemot vērā tās 2017. gada 17. maija rezolūciju, *JURI* komiteja atkārtoti apstiprināja, ka tad, ja tiktu pārskatīti Līgumi, subsidiaritātes pārbaudes procesu varētu uzlabot, lai padarītu to efektīvāku²³. Piemēram, varētu izskatīt, vai pamatotos atzinumus vajadzētu attiecināt tikai uz subsidiaritātes pamatojuma izskatīšanu, vai arī tajos vajadzētu iekļaut proporcionalitātes novērtējumus, un kādai vajadzētu būt ietekmei gadījumos, kad tiek sasniegta šo procedūru robežvērtība saskaņā ar 2. protokola 7. panta 2. punktu.

¹⁸ Papildu informācija par *REFIT* platformas tīmekļa vietnes atbilstības pārbaudēm: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_lv.

¹⁹ Attiecībā uz procedūru, kā Eiropas Parlaments izskata valstu parlamentu pamatotos atzinumus, sk. 2.3. punktu 2016. gada ziņojumā par subsidiaritāti un proporcionalitāti.

²⁰ Visi valstu parlamentu iesniegumi ir publicēti Eiropas Parlamenta valstu parlamentu iesūtīto dokumentu datubāzē “Connect”. <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/connect/welcome.html>

²¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0120+0+DOC+XML+V0//LV>

²² Attiecībā uz *COSAC* sk. 5. iedaļu tālāk.

²³ Sk. Eiropas Parlamenta atbildi 29. pusgada ziņojuma pielikumā, EN (346. lpp.), <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc565f936fe0165fc71d02603b4>

JURI komiteja arī ierosināja, ka astoņu nedēļu periodu, kurā valstu parlamentiem ir jāizdod pamatotie atzinumi, varētu pagarināt, balstoties uz pamatotiem un objektīviem iemesliem (piem., dabas katastrofu un pārtraukumu gadījumā). To varētu panākt ar politisku vienošanos starp Eiropas Savienības iestādēm un valstu parlamentiem. Turklāt *JURI* komiteja ierosināja, ka Komisija varētu kopā ar valstu parlamentiem novērtēt iespēju izstrādāt nesaistošas pamatnostādnes, lai palīdzētu valstu parlamentiem novērtēt atbilstību subsidiaritātes principam un proporcionalitātes principam, nekaitējot to rīcības brīvībai.

Arī Eiropas Parlamenta Izpētes dienests turpināja palīdzēt Eiropas Parlamentam tā darbībā ievērot subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu:

- sistemātiski izvērtējot subsidiaritātes un proporcionalitātes aspektus Komisijas ietekmes novērtējumos un vērsot uzmanību uz jebkādam šajā saistībā paustajām bažām, jo īpaši no valstu parlamentu un Reģionu komitejas puses²⁴;
- nodrošinot, ka šie principi tiek pilnībā ievēroti Eiropas Parlamenta darbībā, piemēram, kad tas veic savu būtisko grozījumu ietekmes novērtējumu vai analizē pievienoto vērtību Parlamenta jauno leģislatīvo aktu priekšlikumos, pamatojoties uz LESD 225. pantu, un izmaksas, ko rada atturēšanās no rīcības ES līmenī; un
- pārbaudot subsidiaritātes un proporcionalitātes aspektus, kad tiek izstrādāti ietekmes novērtējumi, pievēršot uzmanību Eiropas Savienības pievienotajai vērtībai, nevis valsts izdevumiem vai rīcībai.

2.3. Eiropadome un Eiropas Savienības Padome

Eiropadome secinājumos, ko tā pieņēma savā 2018. gada 14. decembra sanāksmē saistībā ar Eiropas Savienības vienotā tirgus programmas turpmāku īstenošanu²⁵, aicināja “visos pārvaldes līmeņos īstenot un izpildīt pieņemtos lēmumus un noteikumus, kā arī uzturēt standartus un nodrošināt labāka regulējuma principu, tostarp subsidiaritātes un proporcionalitātes, viedu piemērošanu.” Šajos secinājumos Eiropadome, ņemot vērā līderu nākamās stratēģiskās programmas izstrādi, atzinīgi novērtēja arī kopējo ziņojumu par konsultācijām ar pilsoņiem. Šajā kopējā ziņojumā, kas tika iesniegts Eiropas Savienības Padomes (turpmāk tekstā “Padome”) Austrijas prezidentūras un gaidāmās Rumānijas prezidentūras vārdā, tika uzsvērtā subsidiaritātes principa nozīme²⁶.

Padome savos 2018. gada 30. novembra secinājumos par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 16/2018 “ES tiesību aktu *ex post* pārbaude — sistēma labi izveidota, tomēr nepilnīga”²⁷ uzsvēra Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu (..) nozīmi, tā aktuālos

²⁴ Eiropas Parlaments 2018. gadā sagatavoja 64 Komisijas ietekmes novērtējumu sākotnējos novērtējumus, 1 Komisijas ietekmes novērtējuma detalizētu novērtējumu un 1 pilnīgu ietekmes novērtējumu, 17 *ex post* Eiropas ietekmes novērtējumus, 6 citus *ex post* izvērtējumus un 4 ar to saistītus īstenošanas novērtējumus. Tas pabeidza arī 3 ziņojumus par Eiropas integrācijas trūkuma radītajām izmaksām, 6 Eiropas pievienotās vērtības novērtējumus un 1 izmaksu un ieguvumu analīzi.

²⁵ EUCO 17/18, II/2. un IV/15. punkts, pieejams: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17-2018-INIT/lv/pdf>.

²⁶ Padomes dokuments 14535/18, 7. lpp., pieejams: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14535-2018-INIT/lv/pdf>

²⁷ Padomes dokuments 14137/18, 3. punkts, pieejams: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14537-2018-INIT/en/pdf>.

mērķus, piemēram, likumdošanas uzsvāru uz jomām, kuras Eiropas iedzīvotājiem nodrošina vislielāko pievienoto vērtību, Savienības tiesību aktu vienkāršošanu un pārmērīga regulējuma nepieļaušanu, kā arī tādas principus kā subsidiaritāte, proporcionālitate, juridiskā noteiktība un pārredzamība.

Saskaņā ar Līgumu 2. protokola 4. pantu Padome nosūta valstu parlamentiem visus tiesību aktu projektus (un grozītos projektus), ko ierosinājusi dalībvalstu grupa, Eiropas Savienības Tiesa, Eiropas Centrālā banka un Eiropas Investīciju banka. Turklāt saskaņā ar 2. protokola 6. pantu Padomes priekšsēdētājs ierosinātāju dalībvalstu valdībām nosūta jebkādu valstu parlamentu atzinumus par tiesību akta projektu, kuru iesniegusi dalībvalstu grupa. Tāpat Padomes priekšsēdētājs attiecīgajai iestādei vai struktūrai nosūta valstu parlamentu atzinumus par tiesību aktu projektiem, kurus ierosinājusi Tiesa, Eiropas Centrālā banka vai Eiropas Investīciju banka.

Padome 2018. gada aprīlī pārsūtīja valstu parlamentiem Tiesas pieprasījumu par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko groza 3. protokolu par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem saskaņā ar LESD 281. pantu²⁸. Savukārt 2018. gada oktobrī tā valstu parlamentiem nosūtīja Eiropas Investīciju bankas pieprasījumu Padomei grozīt Eiropas Investīciju bankas Statūtus, balstoties uz īpašu likumdošanas procedūru saskaņā ar LESD 308. pantu²⁹.

Papildus Līgumos noteiktajām prasībām Padome arī informē dalībvalstis par valstu parlamentu atzinumiem par Komisijas tiesību aktu priekšlikumiem. Padomes Ģenerālsēkretariāts 2018. gadā delegācijām nosūtīja 36 pamatotos atzinumus, kas bija saņemti saskaņā ar 2. protokolu, un 200 atzinumus, kas bija izdoti politiskā dialoga ietvaros³⁰.

2.4. Reģionu komiteja³¹

2018. gadu iezīmēja darbs, ko paveikusi Subsidiaritātes, proporcionālitates un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupa³², kuras ietvaros Reģionu komitejas (turpmāk tekstā “komiteja”) delegācija uzsvēra vietējo un reģionālo iestāžu nozīmi, uzraugot subsidiaritāti un proporcionāliti, kā arī lēmumu pieņemšanas procesā Eiropā kopumā.

Komiteja uzskata, ka darba grupas darbs būtiski izmainīja priekšstatu par subsidiaritāti un proporcionāliti Eiropas Savienībā un uzsvēra nepieciešamību pēc jaunas pieejas attiecībā uz Eiropas Savienības politikas veidošanu. Pēc darba grupas pilnvaru beigām komiteja vairākkārt, jo īpaši Biroja 2018. gada 14. septembra deklarācijā³³, pāuda apņemšanos īstenot šo jauno pieeju, t. i., “aktīvā subsidiaritāte — jauns darbības veids”. Komiteja arī īstenoja konkrētus pasākumus

²⁸ Padomes 2018/0900 (COD) — dokuments 7586/18, pieejams:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7586-2018-INIT/lv/pdf>

²⁹ Padomes 2018/0811 (COD) — dokuments 13166/18, pieejams:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13166-2018-INIT/en/pdf>

³⁰ Eiropas Parlamentā, Padomē un Komisijā reģistrēto pamatoto atzinumu skaits atšķiras, jo ne visas iestādes ir saņēmušas visus pamatotos atzinumus vai arī iestādes saņemto pamatoto atzinumu skaitu nosaka atšķirīgi. Sk. arī 45. zemsvītras piezīmi.

³¹ Ar subsidiaritāti saistīto darbību sīkāks apraksts ir sniegts Reģionu komitejas 2018. gada ziņojumā par subsidiaritāti. Pēc tam, kad Reģionu komitejas birojs ziņojumu ir pieņēmis, tas pieejams vietnē <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>.

³² Saistībā ar šīs darba grupas darbu sk. arī 2.1. iedaļu.

³³ Biroja deklarācija par subsidiaritātes un proporcionālitates principu īstenošanu, COR-2018-03130-00-02-DECL-TRA.

un darbības, lai īstenotu šo “aktīvās subsidiaritātes” pieeju savā konsultatīvajā un politiskajā darbā.

Šos centienus spilgti parāda reģionālo centru tīkla izmēģinājuma projekts, lai novērtētu Eiropas Savienības tiesību aktu īstenošanu³⁴. Realizēt šo projektu bija ieteikts vienā no ieteikumiem darba grupas galīgajā ziņojumā, un komitejas Birojs to apstiprināja 2018. gada 8. oktobrī. Tā galvenais mērķis bija novirzīt vietējo un reģionālo pieredzi Eiropas politikas īstenošanā, lai palielinātu Savienības tiesību aktu pievienoto vērtību. Izmēģinājuma posmu ir plānots īstenot divus gadus, piedaloties 20 reģioniem, un politiski tas tika atklāts Eiropas reģionu un pilsētu 8. samītā, kas notika 2019. gada 14. un 15. martā Bukarestē.

Komiteja 2018. gadā atkal īstenoja subsidiaritātes darba programmu kā tās galveno subsidiaritātes uzraudzības instrumentu. Sākotnēji no Komisijas 2018. gada darba programmas tika izraudzītas 5 prioritāras iniciatīvas un 5 papildu iniciatīvas. Tomēr tādēļ, ka komitejas delegācija darbojās darba grupā, komitejas ierastās subsidiaritātes uzraudzības darbības 2018. gada pirmajā pusgadā tika apturētas. Pārskatītās 2018. gada otrā pusgada subsidiaritātes darba programmas ietvaros³⁵ tika uzraudzītas divas no piecām sākotnēji izraudzītajām iniciatīvām.

Turklāt, balstoties uz savu reglamentu, komiteja novērtēja visu to tiesību aktu priekšlikumu atbilstību subsidiaritātes principam un proporcionālītātes principam, par kuriem tā sniedza atzinumus³⁶. Komiteja 2018. gadā pieņēma 78 atzinumus, no kuriem 40 bija saistīti ar kādu tiesību akta priekšlikumu, 35 ietvēra novērtējumu par atbilstību subsidiaritātes principam un 33 ietvēra novērtējumu par atbilstību proporcionālītātes principam.

Lai atbalstītu referentu darbu, Subsidiaritātes ekspertu grupa 2018. gada otrajā pusgadā subsidiaritātes darba programmas ietvaros noorganizēja divas apspriešanās par prioritārajām iniciatīvām.

Pirmā no 2018. gada otrā pusgada subsidiaritātes darba programmā ietvertajām prioritārajām iniciatīvām bija sociālā taisnīguma tiesību aktu kopums³⁷. Subsidiaritātes vadības grupa uzsvēra, ka uzmanība būtu jākoncentrē uz likumdošanas iniciatīvām, kas saistītas ar Eiropas Darba iestādes izveidi un kas tika publicētas 2018. gada 13. martā³⁸. Tādēļ ar Subsidiaritātes ekspertu grupu notika apspriešanās saistībā ar tiesību akta priekšlikumu par Eiropas Darba iestādes izveidi, un vairums ekspertu puda bažas par subsidiaritātes principa piemērošanu, bet neuzskatīja, ka ar šo priekšlikumu minētais princips tiek nepārprotami pārkāpts.

Galvenais skaidrojums uzsvērtais jautājums ir par to, vai Eiropas Darba iestāde patiešām ir labāka alternatīva — apmēra un ietekmes ziņā —, salīdzinot ar ciešākas sadarbības mehānisma izveidi starp valstu iestādēm. Atzinumā tika secināts, ka subsidiaritātes princips ir pilnībā jāievēro visos Eiropas Darba iestādes izveides līmeņos un ka ir jāņem vērā visas valstu kompetenču jomas darba un sociālās politikas jautājumos, atzīmējot, ka Eiropas Darba iestāde

³⁴ Turpmākais pasākums saistībā ar subsidiaritātes darba grupu: reģionālo centru tīkla izmēģinājuma projekts, lai novērtētu ES tiesību aktu īstenošanu, COR-2018-03132-05-00-NB-TRA.

³⁵ COR-2018-01703-09-00-NB-TRA.

³⁶ Komitejas reglamenta 55. panta 2. punkts, OV L 65, 5.3.2014., 41. lpp.

³⁷ COM(2018) 131 un COM(2018) 132.

³⁸ COM(2018) 131.

nedrīkst izslēgt nekādus dažādos darba tirgus modeļus un prioritātes, kādi varētu būt dalībvalstīm.

Otrā no 2018. gada otrā pusgada subsidiaritātes darba programmā ietvertajām prioritārajām iniciatīvām bija daudzgadu finanšu shēma. No tiesību aktu priekšlikumu kopuma vienīgais priekšlikums, par kuru tika paustas bažas, bija priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstīs³⁹; šajā saistībā tika uzsvērts, ka netika veikts ietekmes novērtējums un ka, tā kā šis ir nozīmīgs un pilnībā jauns temats, ietekmes novērtējuma neesība būtu jāuzskata par būtisku procedūras nepilnību. Lai gan tika atzinīgi vērtēts Komisijas nolūks ieviest trīs jaunus pašu resursus, atzinumā ir norādīts, ka Reģionu komiteja pauž nožēlu par to, ka Komisijas priekšlikumā ieviest jaunus pašu resursus nav sniegts pietiekams novērtējums par atbilstību subsidiaritātes principam un nav izvērtēta priekšlikuma iespējamā ietekme uz vietējo un reģionālo iestāžu finansiālo stāvokli. Komisija atbildēja, ka jaunu resursu ieviešana samazinātu dalībvalstu ieguldījumu, balstoties uz nacionālo kopienākumu, un ka princips par kopīgas nodokļu bāzes (piem., pievienotās vērtības nodoklim) piemērošanu starp Eiropas Savienību un dalībvalstīm bija labi iedibināta prakse.

Papildus Subsidiaritātes ekspertu grupas ieguldījumam saistībā ar prioritāro iniciatīvu izraudzīšanos un analīzi subsidiaritātes darba programmas ietvaros 2018. gada otrajam pusgadam, ar šo grupu arī notika apspriešanās nolūkā atvieglot Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas darbu. Notika apspriešanās ar ekspertiem par darba grupas pilnvaru a) uzdevumu, jo īpaši par subsidiaritātes novērtēšanas tabulu, un rezultāti tika iekļauti komitejas locekļu sagatavotajā dokumentā darba grupas trešajai sanāksmei, kas notika 2018. gada 15. martā.

Subsidiaritātes vadības grupa, kas atbalsta komitejas delegācijas darbu darba grupā, 2018. gadā sanāca kopā piecas reizes, kas ir vairāk nekā iepriekšējos gados. Komiteja 2018. gada 28. maijā organizēja darba grupas uzklauššanu, lai atbalstītu tās darbu. Šī uzklauššana deva iespēju ieinteresētajām personām tieši paust savas bažas un izteikt ierosinājumus darba grupai, kā arī nodrošināja informāciju darba grupas galīgajam ziņojumam.

Subsidiaritātes uzraudzības tīkls⁴⁰ joprojām bija nozīmīgs instruments saistībā ar komitejas veiktajām subsidiaritātes uzraudzības darbībām. Salīdzinot ar 2017. gadu, tīkls izmainījās tikai nedaudz, proti, līdz 2018. gada beigām partneru skaits bija no 155 pieaudzis līdz 156. Vienīgais jaunpienācējs 2018. gadā bija *Maia* pašvaldība no Portugāles.

2018. gadā Subsidiaritātes uzraudzības tīkla *REGPEX*⁴¹ platformas aktivitātes līmenis turpināja paaugstināties. Aizvien vairāk tiek izmantots subsidiaritātes uzraudzības tīkla apakštīkls, kas ir atvērts reģionu parlamentiem un valdībām ar likumdošanas pilnvarām; 2018. gadā tika saņemti 95 skaidrojumi. Tas ir ievērojams pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem

³⁹ COM(2018) 324.

⁴⁰ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/default.aspx>, subsidiaritātes uzraudzības tīkls tika izveidots 2007. gada aprīlī, lai atvieglotu informācijas apmaiņu starp vietējām un reģionālajām iestādēm un Savienības līmeni par dažādiem dokumentiem un Komisijas tiesību aktu un politiskajiem priekšlikumiem. Tas ir kontaktpunkts, kas ļauj visiem tā partneriem ne vien iegūt informāciju, bet arī paust savu viedokli.

⁴¹ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>, subsidiaritātes uzraudzības tīkla apakštīkls reģionālajām asamblejām ar likumdošanas pilnvarām atbalsta savu partneru dalību Eiropas Savienības likumdošanas procedūras agrīnajā posmā (agrīnās brīdināšanas sistēmas periods).

(2017. gadā — 66 skaidrojumi, 2016. gadā — 28 skaidrojumi), un tas, iespējams, atspoguļo subsidiaritātes un proporcionalitātes pieaugošo politisko nozīmīgumu Eiropas Savienībā. Visvairāk *REGPEX* partneru komentāru saņēma priekšlikums direktīvai par dzeramā ūdens kvalitāti⁴² un priekšlikums lēmumam par Savienības civilās aizsardzības mehānismu⁴³ — par katru tika saņemti 6 skaidrojumi.

2.5. Eiropas Savienības Tiesa

Tiesa 2018. gadā pieņēma vienu spriedumu, kas attiecās uz to, kā Savienības likumdevēji ievēro subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu. Tā apstiprināja, ka minētie principi tika ievēroti. Tas bija spriedums 2018. gada 22. novembra lietā *Swedish Match AB*⁴⁴ (C-151/17), kurā Tiesa apstiprināja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/40/ES par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu derīgumu, ņemot vērā minētos principus.

Attiecībā uz proporcionalitātes principu prejudiciālajā nolēmumā tika apstiprināts, ka Savienības likumdevējiem ir tiesības, balstoties uz zinātniskiem pētījumiem, izmantot plašo rīcības brīvību, kas tiem ir pieejama šajā saistībā, un saskaņā ar piesardzības principu, lai secinātu, ka orālai lietošanai paredzētu tabakas izstrādājumu laišana tirgū var radīt riskus sabiedrības veselībai. Attiecībā uz to, vai aizlieguma laist tirgū tabakas izstrādājumus orālai lietošanai pasākums ir piemērots, lai sasniegtu mērķi — nodrošināt augsta līmeņa cilvēku veselības aizsardzību, Tiesa nolēma, ka minētā direktīva nav uzskatāma par acīmredzami nepiemērotu augsta līmeņa sabiedrības veselības nodrošināšanai.

Attiecībā uz subsidiaritātes principu Tiesa atzīmēja, ka Direktīvai 2014/40/ES ir divkārs mērķis, proti, atvieglot iekšējā tabakas tirgus pareizu darbību, vienlaikus nodrošinot augsta līmeņa cilvēku veselības aizsardzību.

Ņemot vērā abu šo mērķu savstarpējo atkarību, Savienības likumdevēji var likumīgi uzskatīt, ka ir jāparedz noteikumu kopums par orālai lietošanai paredzētu tabakas izstrādājumu laišanu Eiropas Savienības tirgū un ka šo divkārs mērķi vislabāk var sasniegt Eiropas līmenī. Jo īpaši Tiesa norādīja, ka pat pieņemot, ka otrā šā mērķa daļa labāk varētu tikt sasniegta dalībvalstu līmenī, tomēr spēkā paliek fakts, ka šā mērķa īstenošana šādā līmenī pastiprinātu situācijas, kad dažas dalībvalstis atļauj laist tirgū tabakas izstrādājumus orālai lietošanai, taču citas to aizliedz. Tas būtu pilnīgā pretrunā Direktīvas 2014/40/ES mērķa pirmajai daļai, proti, uzlabot tabakas un saistīto izstrādājumu iekšējā tirgus darbību.

⁴² COM(2017) 753.

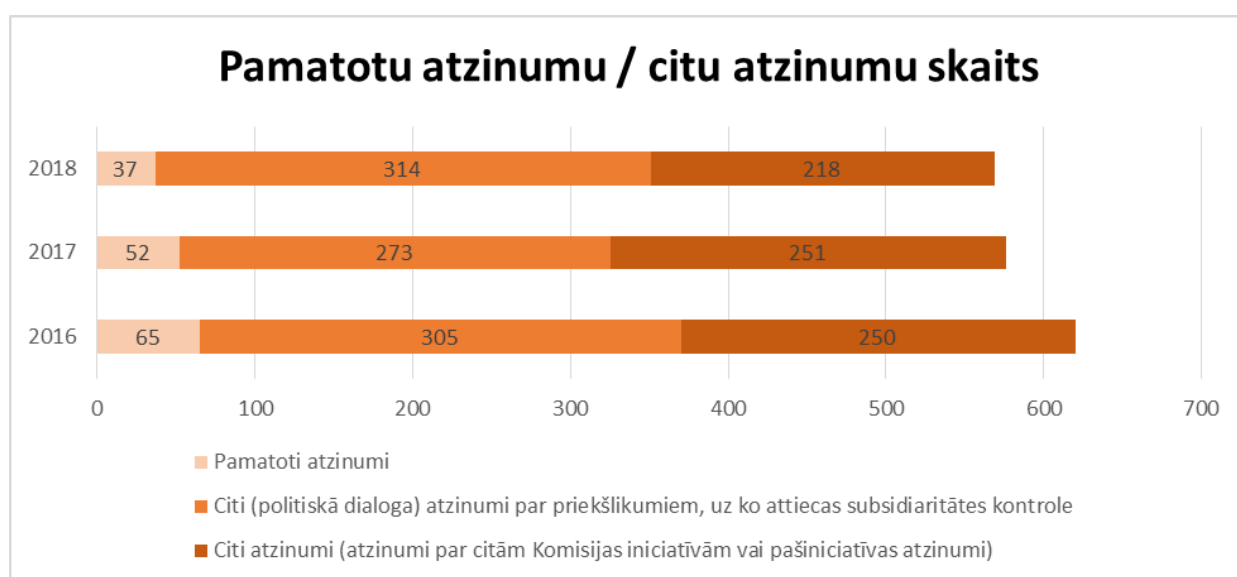
⁴³ COM(2017) 772.

⁴⁴ Tiesas 2018. gada 22. novembra spriedums *Swedish Match AB / Secretary of State for Health (High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court))* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, Apvienotā Karaliste), C-151/17, EU:C:2018:938.

3. SUBSIDIARITĀTES KONTROLES MEHĀNISMA PIEMĒROŠANA VALSTU PARLAMENTOS

3.1. Pārskats

Komisija 2018. gadā no valstu parlamentiņiem saņēma 37 pamatotus atzinumus⁴⁵, kas bija ievērojami mazāk nekā 2016. gadā (65) un 2017. gadā (52). Kopējais saņemto atzinumu skaits 2018. gadā bija gandrīz tāds pats kā iepriekšējos gados (2017. gadā — 576, 2018. gadā — 569), un tas nozīmē, ka pamatoto atzinumu īpatsvars attiecībā pret saņemto atzinumu kopējo skaitu turpināja samazināties no 10,5 % 2016. gadā un 9 % 2017. gadā uz 6,5 % 2018. gadā. Tāpat krasi samazinājās pamatoto atzinumu īpatsvars attiecībā pret to saņemto atzinumu kopējo skaitu, kuri attiecas uz Komisijas priekšlikumiem, kam piemēro subsidiaritātes kontroles mehānismu — no 17,6 % (65/370) 2016. gadā un 16 % (52/325) 2017. gadā uz 10,5 % (37/351) 2018. gadā

2018. gadā saņemtie 37 pamatoti atzinumi attiecās uz 22 dažādiem priekšlikumiem vai tiesību aktu kopumiem (sk. 1. pielikumu), taču nebija neviena tāda priekšlikuma / tiesību aktu kopuma, attiecībā uz kuru būtu saņemti vairāk nekā četri pamatoti atzinumi (ar piecām līdz septiņām balsīm). Tas atšķiras no situācijas 2016. gadā, kad par priekšlikumu pārskatīt direktīvu par darba ņēmēju norīkošanu darbā tika saņemti 14 pamatoti atzinumi un tādēļ tika iedarbināta “dzeltenās kartītes” procedūra, un no situācijas 2017. gadā, kad par priekšlikumu par iekšējo elektroenerģijas tirgu tika saņemti 11 pamatoti atzinumi, taču minētā procedūra netika uzsākta. Visvairāk pamatoto atzinumu tika saņemts par šādiem priekšlikumiem: priekšlikums par Dzeramā ūdens direktīvas pārskatīšanu, priekšlikums par digitālo darbību aplikšanu ar nodokli Savienībā un priekšlikums par pasākumu racionalizēšanu ar mērķi veicināt Eiropas transporta

⁴⁵ Šis skaitlis attiecas uz to atzinumu kopskaitu, kuri saņemti no parlamentu palātām atbilstīgi Līgumu 2. protokolam. Pamatoto atzinumu, kas attiecas uz vairākiem Komisijas priekšlikumiem, statistikas nolūkos uzskata par vienu pamatoto atzinumu, savukārt lai noteiktu, vai attiecībā uz Komisijas priekšlikumu ir sasniegta dzeltenās/oranžās kartītes robežvērtība, uzskata, ka ar šo pamatoto atzinumu ir sniegts viens pamatots atzinums par katru no attiecīgajiem priekšlikumiem. Savukārt Eiropas Parlaments nosaka, ka pamatoto atzinumu skaits ir vienāds ar attiecīgo priekšlikumu skaitu.

tīkla ieviešanu. Par katru no tiem tika saņemti 4 pamatoti atzinumi. Tie sīkāk ir aprakstīti 3.2. iedaļā.

Lai gan valstu parlamentu nosūtītajos pamatotajos atzinumos parasti tiek apšaubīta ierosinātās Eiropas līmeņa rīcības pievienotā vērtība salīdzinājumā ar rīcību valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, ir vērts pieminēt arī gadījumu, kad gluži pretēji Francijas *Assemblée nationale* izdotajā pamatotajā atzinumā par stratēģiskajiem plāniem saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku⁴⁶ tika oponenti pret pārmērīgu pilnvaru deleģēšanu dalībvalstīm un konstatēts, ka attiecīgo politiku varētu efektīvāk īstenot Savienības līmenī.

2018. gadā iesniegto pamatoto atzinumu kopskaita samazināšanās atspoguļoja to, ka līdzīgi samazinājās arī katras palātas iesniegto pamatoto atzinumu skaits. 2018. gadā pamatotus atzinumus iesniedza 14 no 41 palātas (salīdzinājumā ar 26 palātām 2016. gadā un 19 — 2017. gadā). Palāta, kas izdeva salīdzinoši daudz vairāk pamatoto atzinumu, bija Zviedrijas *Riksdag*. Tas izdeva 12 pamatotus atzinumus, kas ir vairāk nekā viena trešdaļa no minēto atzinumu kopskaita. Pamatotus atzinumus 2018. gadā izdeva arī šādas palātas (norādītas alfabētiskā kārtībā pēc dalībvalsts nosaukuma): Austrijas *Bundesrat* (3), Čehijas *Poslanecká sněmovna* (4), Čehijas *Senát* (1), Dānijas *Folketing* (2), Francijas *Sénat* (2), Francijas *Assemblée nationale* (1), Itālijas *Senato della Repubblica* (1), Īrijas *Dáil* un *Seanad Éireann* (4)⁴⁷, Lielbritānijas *House of Commons* (2) un *House of Lords* (1), Maltas *Kamra tad-Deputati* (1), Nīderlandes *Tweede Kamer* (1), Vācijas *Bundestag* (2).

3.2. Nozīmīgākie gadījumi

Šajā iedaļā ir aprakstīti trīs konkrēti priekšlikumi / tiesību aktu kopumi, par kuriem 2018. gadā tika saņemts visvairāk pamatotu atzinumu (par katru 4).

- *Priekšlikums pārskatīt Dzeramā ūdens direktīvu*

Komisija 2018. gada 1. februārī ierosināja pārskatīt Direktīvu par dzeramā ūdens kvalitāti⁴⁸. Par šo priekšlikumu tika saņemti 4 pamatoti atzinumi⁴⁹.

Austrijas *Bundesrat* apšaubīja to, vai ierosinātie noteikumi par bīstamības novērtējumu un informāciju, kas jāsniedz sabiedrībai, dos kādus ieguvumus un vai noteikumi par tiesu iestāžu pieejamību atbilst Austrijas tiesu sistēmai. Īrijas *Dáil* un *Seanad Éireann* konstatēja, ka šis priekšlikums nevajadzīgi ierobežo valsts lēmumu pieņemšanas tvērumu un tajā netiek ņemti vērā valsts līmenī esošie noteikumi, kā arī vietējie un reģionālie apsvērumi. Lielbritānijas *House of Commons* argumentēja, ka šajā priekšlikumā nav izskaidrots tas, kādu lielāku ieguvumu sniegtu Eiropas līmeņa rīcība, un ka ar to dalībvalstīm tiek sniegta pārāk maza rīcības brīvība jauno noteikumu īstenošanas kontekstā, jo īpaši saistībā ar prasību nodrošināt piekļuvi dzeramajam ūdenim sabiedriskās vietās. Čehijas *Poslanecká sněmovna* puda viedokli, ka jautājumu par

⁴⁶ COM(2018) 392.

⁴⁷ *Dáil* un *Seanad Éireann* iesniedza četrus kopējus pamatotus atzinumus.

⁴⁸ COM(2017) 753.

⁴⁹ No Austrijas *Bundesrat*, Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Īrijas *Dáil* un *Seanad Éireann* un Lielbritānijas *House of Commons*. Turklāt Komisija saņēma 4 atzinumus saistībā ar politisko dialogu, proti, no Čehijas *Senát*, Vācijas *Bundesrat*, Portugāles *Assembleia da República* un Rumānijas *Senat*. Tajos visos tika pausts atbalsts Savienības līmeņa pasākumiem, bet trijos no tiem (izņemot Portugāles *Assembleia da República* atzinumu) bija paustas arī bažas par proporcionalitātes aspektu. Reģionālo parlamentu iesūtītajos skaidrojumos (sk. 2.4. iedaļu iepriekš) šis priekšlikums parasti tika kritizēts.

ūdens kvalitāti un jautājumus, kas saistīti ar brīvu piekļuvi ūdenim sabiedriskās vietās, varētu pietiekamā mērā risināt dalībvalstis centrālā, reģionālā un vietējā līmenī.

Savās atbildēs uz valstu parlamentu paustajām bažām par subsidiaritāti Komisija uzsvēra, ka, ierosinot pārskatīt Dzeramā ūdens direktīvu, tā reaģēja uz pašu pirmo sekmīgo Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Right2Water” un uz Eiropas Parlamenta rezolūciju, kurā tas aicina Komisiju iesniegt tiesību aktu priekšlikumus saskaņā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas primāro mērķi⁵⁰. Komisija ievēroja arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam. Turklāt Dzeramā ūdens direktīvas izvērtējums⁵¹ apliecināja dzeramā ūdens tiesību aktu vērtību Eiropas līmenī. Tāpēc Komisija palika pie sava viedokļa, ka šā priekšlikuma mērķi — aizsargāt cilvēku veselību, nodrošinot iedzīvotājiem kvalitatīvu dzeramo ūdeni visā Eiropā, — labāk varētu sasniegt Eiropas līmenī. Komisija arī atgādināja, ka saskaņā ar šo priekšlikumu dalībvalstīm joprojām ir plaša rīcības brīvība, integrējot Direktīvu valsts tiesību aktos un to īstenojot.

- *Priekšlikums direktīvām par digitālo darbību aplikšanu ar nodokli Savienībā*

Komisija 2018. gada 21. martā pieņēma priekšlikumu direktīvai, ar ko paredz noteikumus par uzņēmumu nodokļa uzlikšanu nozīmīgas digitālas klātbūtnes gadījumā⁵², un direktīvai par digitālo pakalpojumu nodokļa kopējo sistēmu attiecībā uz ieņēmumiem, ko rada konkrētu digitālo pakalpojumu sniegšana⁵³. Šīs direktīvas bija daļa no digitālās ekonomikas nodokļu tiesību aktu kopuma, un to mērķis bija risināt problēmas, ko rada tas, ka pašreizējā uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēma atpaliek no digitālās nozares jaunajiem elementiem. Par abiem šiem priekšlikumiem tika saņemti 4 pamatoti atzinumi⁵⁴. Četras palātas, kas izdeva pamatotos atzinumus, argumentēja, ka nodokļi, pirmkārt, ir dalībvalstu jautājums un ka priekšlikumu mērķi labāk varētu sasniegt ar valsts līmeņa risinājumiem, kas tiek koordinēti starptautiskā līmenī, jo īpaši Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas paspārnē.

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka digitālo darbību aplikšanai ar nodokļiem ir starptautiska dimensija, jo tā sakņojas starptautiskajā nodokļu sistēmā un aptver gadījumus, kad digitālās darbības tiek īstenotas pāri robežām. Nekoordinēti valsts pasākumi šajā jomā sarežģītu situāciju, novedot pie izkropļojumiem vienotajā tirgū un palielinot nodokļu dubultās uzlikšanas risku. Tādējādi Eiropas risinājums nodrošinātu pievienoto vērtību salīdzinājumā ar dažādiem valsts politikas virzieniem, jo tas samazinātu atbilstības slogu uzņēmumiem, uz kuriem attiecas jaunie noteikumi, un sniegtu spēcīgu vēstījumu starptautiskajai kopienai, ka Eiropas Savienība ir apņēmusies nodrošināt digitālās ekonomikas aplikšanu ar taisnīgiem nodokļiem. Komisija ir cieši sadarbojusies ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju, lai atbalstītu starptautiska risinājuma izstrādi, bet tas aizņems laiku un priekšlikums par uzņēmumu aplikšanu ar nodokli nozīmīgas digitālas klātbūtnes gadījumā veicinātu starptautiskās diskusijas.

⁵⁰ Eiropas Parlamenta 2015. gada 8. septembra rezolūcija par turpmākiem pasākumiem saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Right2Water”, 2014/2239(INI). OV C 316, 22.9.2017., 99. lpp.

⁵¹ SWD(2016) 428 final.

⁵² COM(2018) 147.

⁵³ COM(2018) 148.

⁵⁴ No Dānijas *Folketing*, Īrijas *Dáil* un *Seanad Éireann*, Maltas *Kamra tad-Deputati* un Nīderlandes *Tweede Kamer*. Komisija arī saņēma 5 atzinumus saistībā ar politisko dialogu, proti, no Beļģijas *Chambre des représentants*, Čehijas *Senát*, Spānijas *Cortes Generales* (2 atzinumi) un Portugāles *Assembleia da República*. Lai gan šajos atzinumos kopumā šī iniciatīva tika atbalstīta, tajos bija uzsvērtā nepieciešamība skaidri noteikt saistību starp rīcību Savienības līmenī un starptautiskās sarunās.

- *Priekšlikums regulai par pasākumu racionalizēšanu ar mērķi veicināt Eiropas transporta tīkla ieviešanu*

Komisija 2018. gada 27. maijā pieņēma priekšlikumu regulai par pasākumu racionalizēšanu ar mērķi veicināt Eiropas transporta tīkla ieviešanu⁵⁵. Šā priekšlikuma mērķis ir atbalstīt Eiropas transporta pamattīkla efektīvu un savlaicīgu īstenošanu, un tajā ir noteikta prasība katrai dalībvalstij iecelt vienotu kompetento iestādi, kas būtu atbildīga par atļauju piešķiršanu. Par šo priekšlikumu tika saņemti 4 pamatoti atzinumi⁵⁶.

Zviedrijas *Riksdag* atbalstīja šā priekšlikuma mērķus, bet kritizēja regulas projektā ierosināto darbības jomu, kas ietvertu visus infrastruktūras komponentus, kuri ietilpst Eiropas transporta pamattīklā, ko veido valsts transporta tīkli, uz kuriem attiecas valsts plānošanas un atļauju piešķiršanas procedūras. *Riksdag* uzskata, ka nav nepieciešams rūpīgi kontrolēt valsts plānošanas un atļauju piešķiršanas procedūras, ne arī valsts iestāžu, tostarp vietējo un reģionālo pašpārvalžu, darbību. Arī Vācijas *Bundestag* atbalstīja šā priekšlikuma mērķus, bet pauda viedokli, ka šos mērķus varētu tikpat efektīvi sasniegt dalībvalstis centrālā, reģionālā vai vietējā līmenī bez nepieciešamības katrai dalībvalstij izraudzīt vienotu kompetento iestādi. Tāpat tas kritizēja regulas izvēli, norādot, ka, pieņemot direktīvu, varētu labāk ņemt vērā valstu konkrēto situāciju. Čehijas *Senát* pauda viedokli, ka ierosinātajā vienotajā integrētajā procedūrā netiek ņemta vērā dažādo situāciju sarežģītība un ka pašreizējo stāvokli varētu uzlabot, dalībvalstīm apmainoties ar labu praksi. Īrijas *Oireachtas* norādīja, ka ar šo priekšlikumu nevajadzīgi tiek ierobežota valsts lēmumu pieņemšana un tajā netiek ņemti vērā vietējie un reģionālie apsvērumi.

Savās atbildēs Komisija paskaidroja, ka šā priekšlikuma mērķis ir tāda Eiropas transporta pamattīkla izveide, kura pārrobežu un Eiropas mēroga nozīme nav apšaubāma, un ka Eiropas Savienība varēs gūt ieguvumus no šā tīkla tikai tad, ja tiks īstenots viss šis pamattīkls. Lai gan Komisija piekrita, ka vienotā kompetentā iestāde būtu jāizraugās saskaņā ar valstu tiesisko regulējumu un administratīvajiem nosacījumiem, tā uzsvēra, ka vienotajai kompetentajai iestādei būtu procedūras jāpadara vienkāršākas, efektīvākas un pārredzamākas. Komisija arī uzvēra, ka dažās dalībvalstīs minētās atļauju piešķiršanas procedūras jau ir integrētas un centralizētas vienā kompetentā struktūrā, kas vada visu šo procesu. Tas izskaidro regulas izvēli direktīvas vietā, lai nepieprasītu veikt valsts pasākumus direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos gadījumā, ja attiecīgā valsts organizācija jau ir atbilstīga.

4. POLITISKAIS DIALOGS AR VALSTU PARLAMENTIEM

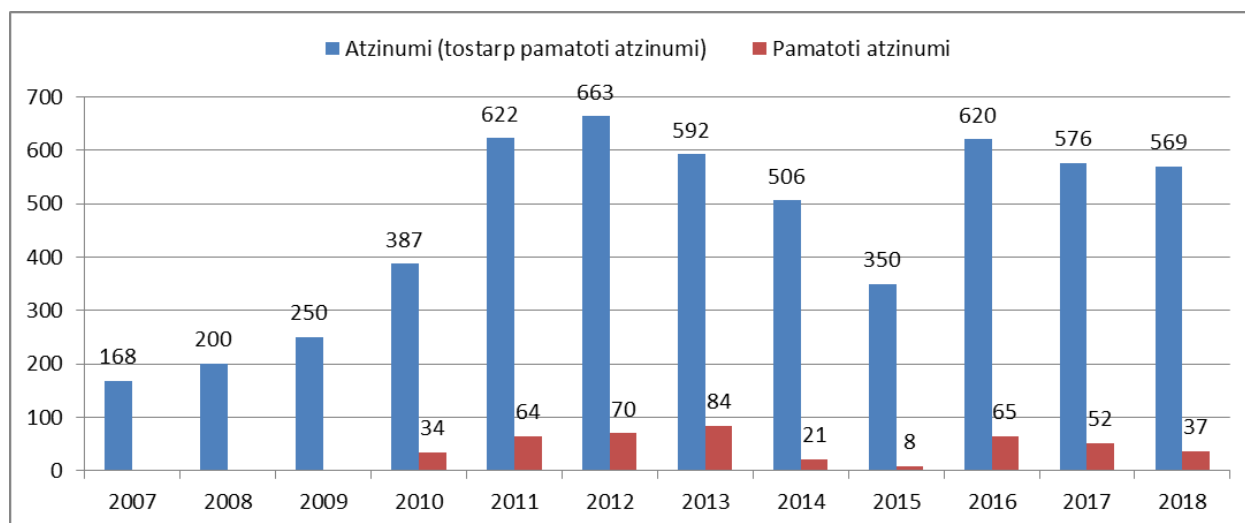
Vispārīgi novērojumi saistībā ar rakstiskajiem atzinumiem

Valstu parlamenti 2018. gadā Komisijai iesniedza 569 atzinumus (tostarp 37 iepriekš minētos pamatotos atzinumus). Šis skaitlis ir aptuveni tāds pats kā 2017. gadā, kad valstu parlamenti izdeva 576 atzinumus. No šiem 569 atzinumiem 351 (62 %) tika izdoti attiecībā uz Komisijas priekšlikumiem, kuriem piemēro subsidiaritātes kontroles mehānismu. Pārējie 218 atzinumi (38 %) bija vai nu par nelegislatīvām iniciatīvām, piemēram, paziņojumiem, vai arī bija pašiniciatīvas atzinumi. Šis samērā lielais īpatsvars parāda valstu parlamentu ieinteresētību

⁵⁵ COM(2018) 277.

⁵⁶ No Čehijas *Senát*, Vācijas *Bundestag*, Īrijas *Dáil* un *Seanad Éireann* un Zviedrijas *Riksdag*. Turklāt Komisija saņēma 3 atzinumus saistībā ar politisko dialogu, proti, no Vācijas *Bundesrat*, Francijas *Assemblée nationale* un Portugāles *Assembleia da República*, kuros bija paustas bažas arī par ierosināto darbību proporcionalitāti.

sniegt Komisijai vērtīgu politisko ieguldījumu pēc iespējas agrākā lēmumu pieņemšanas procesa posmā.

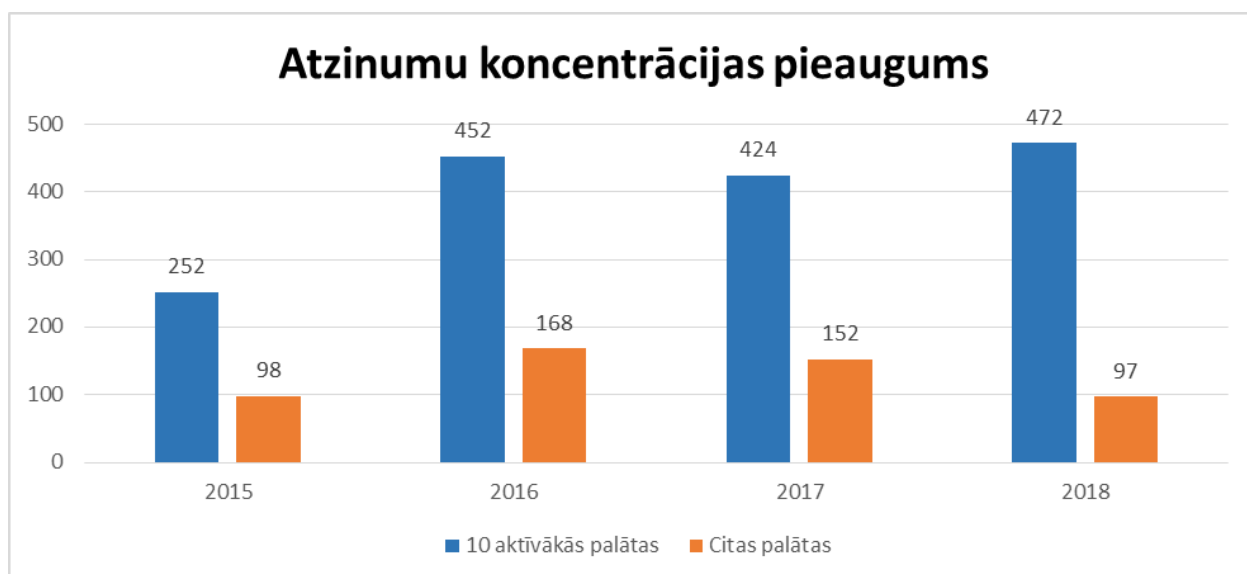

Dalība un darbības joma

Vēl vairāk nekā iepriekšējos gados bija vērojamas lielas atšķirības tajā, cik daudz atzinumu Komisijai ir nosūtījuši dažādu valstu parlamenti. Desmit aktīvākās palātas izdeva 472 atzinumus, t. i., 83 % no to kopskaita (2017. gadā 74 %, 2016. gadā 73 %, 2015. gadā 72 %), savukārt 10 palātas⁵⁷ (2017. gadā — 4) neizdeva nevienu atzinumu.

Palāta, kas 2018. gadā iesniedza visvairāk atzinumu, bija Portugāles *Assembleia da República*. Tā iesniedza 99 atzinumus jeb vairāk nekā 17 % no saņemto atzinumu kopējā skaita. Pārējie deviņi valstu parlamenti vai palātas, kas 2018. gadā iesniedza lielāko skaitu atzinumu, bija Čehijas *Senát* (81 atzinums), Spānijas *Cortes Generales* (53 atzinumi), Vācijas *Bundesrat* (52 atzinumi), Rumānijas *Camera Deputaților* (48 atzinumi), Rumānijas *Senat* (45 atzinumi), Čehijas *Poslanecká sněmovna* (37 atzinumi), Francijas *Sénat* (24 atzinumi), Itālijas *Senato della Repubblica* (18 atzinumi) un Zviedrijas *Riksdag* (15 atzinumi). Šā dokumenta 2. pielikumā ir norādīts katras palātas iesūtīto atzinumu skaits.

⁵⁷ Austrijas *Nationalrat*, Bulgārijas *Narodno Sabranie*, Grieķijas *Vouli ton Ellinon*, Igaunijas *Riigikogu*, Kipras *Vouli ton Antiprosopon*, Latvijas Saeima, Luksemburgas *Chambre des Députés*, Slovēnijas *Državni svet* un *Državni zbor* un Somijas *Eduskunta*.

Politiskā dialoga ietvaros sniegto atzinumu galvenie temati

2018. gadā tika iesniegti valstu parlamentu atzinumi par ļoti dažādiem tematiem, šis klāsts bija vēl plašāks nekā iepriekšējos gados. Neviena Komisijas iniciatīva nepiesaistīja tik plašu valstu parlamentu uzmanību kā tīras enerģijas tiesību aktu kopums 2017. gadā (62 atzinumi). Tālāk uzskaitīti 6 tiesību aktu kopumi, kas piesaistīja vislielāko valstu parlamentu uzmanību, — par katru no tiem tika saņemti 11–15 atzinumi⁵⁸:

1. ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana — 15 atzinumi;
2. reģionālā attīstība un kohēzijas politika pēc 2020. gada — 13 atzinumi;
3. uz patērētājiem orientēts jaunais kurss — 11 atzinumi;
4. kopējā lauksaimniecības politika pēc 2020. gada — 11 atzinumi;
5. Eiropas Darba iestāde un piekļuve sociālajai aizsardzībai — 11 atzinumi;
6. izglītības nākotne — 11 atzinumi.

- *Daudz gadu finanšu shēma 2021.–2027. gadam — horizontālie aspekti*

Attiecībā uz priekšlikumiem par daudz gadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu un par Savienības budžeta aizsardzību vispārēju trūkumu gadījumā saistībā ar tiesiskumu dalībvalstīs, ko Komisija pieņēma 2018. gada 2. maijā⁵⁹, tieši tika saņemti 8 atzinumi no sešām palātām⁶⁰, tostarp 1 pamatots atzinums⁶¹. Papildus šiem priekšlikumiem maija beigās un jūnijā tika izdoti vairāki nozaru priekšlikumi vai tādu

⁵⁸ Par nevienu atsevišķu Komisijas dokumentu netika saņemti vairāk nekā 10 atzinumi. Šā dokumenta 3. pielikumā ir uzskaitīti dokumenti, par kuriem tika saņemti vairāk nekā 7 atzinumi.

⁵⁹ COM(2018) 321, COM(2018) 322, COM(2018) 323, COM(2018) 324, COM(2018) 325, COM(2018) 326, COM(2018) 327 un COM(2018) 328, 2018. gada 2. maijs.

⁶⁰ Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Čehijas *Senát* (3 atzinumi), Vācijas *Bundesrat*, Portugāles *Assembleia da República*, Rumānijas *Camera Deputaților*, Zviedrijas *Riksdag*.

⁶¹ No Zviedrijas *Riksdag* par COM(2018) 325 un COM(2018) 327 (pašu resursi).

programmu kopumi, kuru mērķis ir atbalstīt un īstenot Eiropas politikas virzienus⁶², no tiem valstu parlamentu vislielāko uzmanību piesaistīja priekšlikumi par reģionālo attīstību un kohēziju (13 atzinumi) un lauksaimniecību (11 atzinumi) (sk. tālāk).

Astoņos atzinumos, kas tieši attiecās uz 2. maijā pieņemto tiesību aktu kopumu, principā tika atbalstītas konkrētas priekšlikumu daļas, piemēram, budžeta struktūras vienkāršošana un Eiropas fondu pārvaldības lielāka elastība. Tomēr dažos atzinumos tika pausta arī atturīga attieksme pret finansējuma samazināšanu “tradicionālajām” politikas jomām, piemēram, lauksaimniecībai un kohēzijai, un/vai pret ierosināto jauno pašu resursu sistēmu, jo īpaši pret pašu resursiem, kas būtu saistīti ar kopējo konsolidētā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi.

Savās atbildēs Komisija paskaidroja, ka, lai gan tās priekšlikumi vairāk ir vērsti uz jaunajām prioritātēm, par kurām tika panākta vienošanās ar vadītājiem, un uz jomām, kurās Eiropas Savienības budžets nodrošina vislielāko pievienoto vērtību, ierosinātajiem mērenajiem samazinājumiem attiecībā uz izdevumiem lauksaimniecības politikas un kohēzijas politikas jomā nevajadzētu apdraudēt šajās politikas jomās noteikto mērķu sasniegšanu. Komisija arī uzsvēra, ka jauno pašu resursu kopums lielākā mērā būtu tieši saistīts ar Eiropas Savienības politikas jomām nekā jaunāko ieņēmumu avotu gadījumā un ka kopējas konsolidētā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzes ieviešana mazinātu izkropļojumus, radot taisnīgāku un saskaņotāku nodokļu vidi uzņēmumiem, novērstu uzņēmuma ienākuma nodokļa likmju samazināšanas sacensības starp dalībvalstīm un būtiski atbalstītu cīņu pret nodokļu apiešanu un nodokļu bāzes samazināšanu.

- *Reģionālā attīstība un kohēzijas politika pēc 2020. gada*⁶³

Komisija 2018. gada 31. maijā pieņēma priekšlikumu kopumu, kura mērķis bija novērst nevienlīdzību starp dažādiem Eiropas reģioniem ekonomikas, sociālas un teritoriālās kohēzijas jomā. Jaunās kohēzijas politikas priekšlikumi ir vērsti uz galvenajām Eiropas Savienības prioritātēm, piemēram, bezdarba apkarošanu un ekonomikas un sociālās attīstības vadīšanu, lai sekmētu konkurētspēju un konvergenci. To mērķis ir arī panākt, lai kohēzijas politikas finansējums tiktu efektīvāk izmantots ieguldījumiem un projektiem pārrobežu reģionos, tādējādi veicinot izaugsmi pierobežas apgabalos.

2018. gadā septiņas palātas⁶⁴ iesniedza 13 atzinumus, tostarp 1 pamatotu atzinumu⁶⁵. Kopumā tajos tika atbalstīti tiesību aktu kopuma mērķi un atzinīgi vērtēta procedūru vienkāršošana (dažos tika pausta vēlme pēc papildu vienkāršošanas), kā arī reģionu iedalīšana trijās kategorijās

⁶² Reģionālā attīstība un kohēzija (29. maijs); sociālie un globalizācijas fondi, Erasmus, Radošā Eiropa, tiesiskums, tiesības un vērtības, kā arī krāpšanas apkarošanas programma (30. maijs); Eiropas Investīciju stabilizācijas funkcija, Reformu atbalsta programma un viltošanas novēršana (31. maijs); kopējā lauksaimniecības politika, vides un klimata pasākumu programma (*LIFE*) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (1. jūnijs); *InvestEU*, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, programma “Digitālā Eiropa” un kosmosa programmas (6. jūnijs); pētniecība un inovācijas (“Apvārsnis Eiropa”, *ITER* un *Euratom*) un vienotā tirgus programma (7. jūnijs); nodokļi un muiža (8. jūnijs); Eiropas Solidaritātes korpuss (11. jūnijs); Patvēruma un migrācijas fonds, muitas kontroles aprīkojums un robežu pārvaldība, vīzas (12. jūnijs); Eiropas Aizsardzības fonds, Iekšējās drošības fonds, kodoldrošība un dezekspluatācijas palīdzība (13. jūnijs); kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments, pirmspievienošanās palīdzība un aizjūras zemes un teritorijas (14. jūnijs).

⁶³ COM(2018) 372, COM(2018) 373, COM(2018) 374 un COM(2018) 375, 2018. gada 29. maijs.

⁶⁴ Čehijas *Senát* (2 atzinumi), Vācijas *Bundesrat* (3 atzinumi), Spānijas *Cortes Generales*, Itālijas *Senato della Repubblica*, Portugāles *Assembleia da República* (4 atzinumi), Rumānijas *Senat*, Zviedrijas *Riksdag*.

⁶⁵ No Zviedrijas *Riksdag* par COM(2018) 373.

atkarībā no to attīstības, bet tika noraidīta ierosinātā izdevumu samazināšana kohēzijas politikas jomā un jo īpaši Eiropas teritoriālās sadarbības mērķim (*Interreg*). Vairākas palātas puda bažas par augsto tematisko koncentrāciju uz konkrētiem politikas mērķiem un/vai aicināja piešķirt dalībvalstīm lielāku elastību. Dažas palātas apšaubīja mehānismu, kas paredzēts juridisko šķēršļu risināšanai, un/vai atgriešanos pie divu gadu termiņa apropriāciju atcelšanas kontekstā (N+2).

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka saistībā ar dažādiem jautājumiem, piemēram, *Brexit* un nepieciešamību atbalstīt jaunas prioritātes, ir jāpielāgo kohēzijas politikas budžets, kā arī piešķirums Eiropas teritoriālās sadarbības mērķim (*Interreg*). Tomēr ierosinātā kohēzijas politika joprojām būtu Savienības nozīmīgākā politika finansiālā apjoma ziņā un joprojām aptvertu visus reģionus.

Komisija norādīja, ka, pateicoties tematiskajai koncentrācijai, netiktu pārāk izkliedēti kohēzijas politikas resursi un ka prasības par lielāku koncentrāciju attiecībā uz konkrētiem politikas mērķiem tiktu noteiktas līdz ar lielākas elastības piešķiršanu dalībvalstīm. Tas ietver iespēju noteikt prasības valsts līmenī, ņemot vērā savu reģionu vajadzības un potenciālu. Komisija uzsvēra, ka pakāpeniska atgriešanās pie N+2 noteikuma kopā ar vairāk nekā 80 ierosinātajiem vienkāršojumiem, tostarp prasībām par vienkāršāku un stratēģiskāku plānošanu un ziņošanu un zemāku priekšfinansējuma līmeni, palīdzētu paātrināt *Interreg* programmas īstenošanu.

Komisija arī paskaidroja, ka ierosinātā juridisko šķēršļu risināšanas mehānisma mērķis bija palīdzēt dalībvalstīm, kurām nav šādu mehānismu juridisko šķēršļu risināšanai, un ļaut dalībniekiem pierobežas apgabalos izstrādāt kopīgus projektus, un ka ar to netiek veikta ieviešanās dalībvalstu likumdošanas kompetencē un netiek paredzēti nekādi jauni pienākumi dalībvalstīm, kuru rīcībā jau ir salīdzināmi efektīvi mehānismi.

- *Kopējā lauksaimniecības politika pēc 2020. gada*⁶⁶

Komisija 2018. gada 1. jūnijā iesniedza trīs tiesību aktu priekšlikumu kopumu par kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2020. gada. Tā mērķis bija uzlabot šīs politikas reaģētspēju uz pašreizējām un turpmākajām problēmām, piemēram, klimata pārmaiņām vai paaudžu maiņu, vienlaikus turpinot atbalstīt Eiropas lauksaimniekus ilgtspējīgas un konkurētspējīgas lauksaimniecības nozares izveides kontekstā. Lai vienkāršotu un modernizētu kopējo lauksaimniecības politiku, Komisija, balstoties uz stratēģiskiem plāniem, arī ierosināja dalībvalstīm piešķirt lielāku elastību noteikt intervenču nosacījumus.

Desmit palātas⁶⁷ iesniedza 11 atzinumus par šo priekšlikumu kopumu, tostarp 1 pamatotu atzinumu⁶⁸. Vairums palātu atzinīgi novērtēja to, ka nākamajā plānošanas periodā tiek saglabāta kopējās lauksaimniecības politikas pašreizējā struktūra, kas iedalīta divos virzienos, kā arī tās ierosinātie mērķi. Tomēr palātas arī uzsvēra to, ka šīs politikas īstenošanai ir vajadzīgi pietiekami finanšu resursi. Dažas palātas nepiekrīta tam, ka tiek samazināts lauku attīstības politikas finansējums un/vai tiek noteikta obligāta prasība par tiešo maksājumu maksimālo apjomu un to samazinājumu. Tās puda viedokli, ka dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieņemt lēmumu par šo instrumentu ieviešanu, balstoties uz saviem konkrētajiem apstākļiem. Turklāt viena palāta

⁶⁶ COM(2018) 392, COM(2018) 393 un COM(2018) 394, 2018. gada 1. jūnijs.

⁶⁷ Čehijas *Senát*, Vācijas *Bundesrat*, Spānijas *Cortes Generales*, Francijas *Assemblée nationale*, Horvātijas *Hrvatski Sabor*, Īrijas *Dáil* un *Seanad Éireann*, Itālijas *Camera dei Deputati*, Polijas *Sejm*, Portugāles *Assembleia da República* (2 atzinumi), Rumānijas *Senat*.

⁶⁸ No Francijas *Assemblée nationale* par COM(2018) 392.

iebilda pret tādu pilnvaru pārmērīgu deleģēšanu dalībvalstīm, kuras varētu labāk īstenot Eiropas līmeni⁶⁹.

Savās atbildēs Komisija, atsaucoties uz Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un nepieciešamību pievērsties esošām un jaunām politikas prioritātēm, skaidroja, ka šajā sarežģītajā budžeta kontekstā tās priekšlikums piešķirt 365 miljardus EUR kopējai lauksaimniecības politikai 2021.–2027. gadā noteikti apliecina turpmāku atbalstu Eiropas Savienības lauksaimniecības un lauku apgabalu nākotnei. Komisija uzsvēra, ka tiešo maksājumu samazinājums būtu vien neliels un ka lauku attīstībai ir ierosināts atjaunot atbalsta līdzsvaru starp Eiropas Savienību un dalībvalstīm, ietverot iespēju veikt lielākus valstu ieguldījumus, lai lauku apgabaliem saglabātu atbilstīgu atbalsta līmeni.

Komisija arī paskaidroja, ka lielākas elastības piešķiršana dalībvalstīm noteikt intervenču nosacījumus atkarībā no savām vajadzībām palielinātu to iespējas rīkoties mērķtiecīgāk un ieviest vienkāršojumus. Komisija uzsvēra, ka tās priekšlikumu mērķis ir saglabāt kopējās lauksaimniecības politikas atbilstību mērķim, balstoties uz politiskā satvara modernizēšanu un vienkāršošanu, uz tiešo maksājumu taisnīgāku un mērķtiecīgāku sadalījumu un uz pilnveidotiem klimata un vides mērķiem un rīcību izaugsmes un darbvietu radīšanai lauku apgabalos, vienlaikus sekmējot citu politikas jomu attīstību un Eiropas Savienības starptautisko solījumu (piem., Parīzes klimata nolīguma un Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu) izpildi.

- *Ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana*⁷⁰

Komisija 2017. gada 6. decembrī publicēja ceļvedi par ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšanu, lai līdz 2025. gadam uzlabotu Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības vienotību, efektivitāti un demokrātisko pārskatatbildību.

Tas ietvēra četras galvenās iniciatīvas:

- 1) priekšlikumu izveidot Eiropas Monetāro fondu, kas ir nostiprināts ES tiesiskajā regulējumā un kura pamatā ir Eiropas Stabilizācijas mehānisma labi izveidotā struktūra;
- 2) priekšlikumu integrēt Līguma par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību būtību Savienības tiesiskajā regulējumā, ņemot vērā atbilstīgu elastību, kas iestrādāta Stabilitātes un izaugsmes paktā;
- 3) paziņojumu par jauniem budžeta instrumentiem stabilai eurozonai Savienības sistēmas ietvaros; un
- 4) paziņojumu, kurā izklāstītas Eiropas ekonomikas un finanšu ministra iespējamās funkcijas, kurš varētu būt Komisijas priekšsēdētāja vietnieks un Eurogrupas priekšsēdētājs, kā paredzēts spēkā esošajos Līgumos.

2018. gadā septiņas palātas⁷¹ iesniedza 15 atzinumus par šo tiesību aktu kopumu. Vairums valstu parlamentu piekrita, ka ekonomiskās un monetārās savienības stabilitāte ir Savienības

⁶⁹ Par šo Francijas *Assemblée nationale* pamatoto atzinumu sk. arī 3.1. iedaļu iepriekš.

⁷⁰ COM(2017) 821, COM(2017) 822, COM(2017) 823, COM(2017) 824, COM(2017) 825, COM(2017) 826 un COM(2017) 827, 2017. gada 6. decembris.

⁷¹ Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Čehijas *Senát* (4 atzinumi), Vācijas *Bundesrat* (2 atzinumi), Spānijas *Cortes Generales*, Itālijas *Camera dei Deputati* (5 atzinumi), Itālijas *Senato della Repubblica*, Rumānijas *Senat*.

stratēģiskajās interesēs, un principā atbalstīja tiesību aktu kopumu, bet puda viedokli, ka daži priekšlikumi ir jāprecizē. Vairums palātu atbalstīja Eiropas ekonomikas un finanšu ministra amata izveidi, paužot zināmas bažas par to, ka šajā nolūkā, iespējams, vajadzēs veikt izmaiņas Eiropas Savienības Līgumos. Dažas palātas puda bažas, ka ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšana novestu pie valsts līmeņa pilnvaru nodošanas Eiropas Savienībai, jo īpaši fiskālajā jomā un banku nozares uzraudzības jomā.

Savās atbildēs Komisija piekrita, ka vairāki minētā kopuma priekšlikumi vēl aizvien ir jāpilnveido. Jo īpaši kopā ar Komisijas priekšlikumiem par nākamo daudzgadu finanšu shēmu tika izcelti vairāki priekšlikumi, kas minēti Komisijas paziņojumā “Jauni budžeta instrumenti stabilai eurozonai Savienības sistēmas ietvaros”. Komisija atzinīgi novērtēja valstu parlamentu viedokli, ka ekonomiskās un monetārās savienības stabilitāte ir Eiropas Savienības stratēģiskajās interesēs.

Komisija arī pieņēma zināšanai dažu valstu parlamentu pausto skepsi par ideju izveidot Eiropas ekonomikas un finanšu ministra amatu. Tomēr Komisija norādīja, ka uzskata, ka šāda amata izveide palīdzētu palielināt ekonomikas pārvaldības efektivitāti un demokrātisku pārskatatbildību eurozonā un Eiropas Savienībā kopumā.

- *Uz patērētājiem orientēts jaunais kurss*⁷²

Atbilstīgi uz patērētājiem orientētā jaunā kursa mērķiem, ar kuriem priekšsēdētājs Ž. K. Junkers nāca klajā savā 2017. gada runā par stāvokli Savienībā, Komisija 2018. gada 11. aprīlī pieņēma paziņojumu un divus direktīvu priekšlikumus, lai uzlabotu atbilstību Eiropas Savienības patērētāju aizsardzības tiesību aktiem, modernizējot tos, ņemot vērā tirgus attīstību, un attiecīgā gadījumā mazinot slogu uzņēmumiem. Attiecībā uz atbilstību — ar šiem priekšlikumiem pašreizējā aizliegumu procedūra tiek uzlabota, ļaujot pienācīgi norīkotām un kvalificētām struktūrām aizsargāt patērētāju kopējās intereses, un papildus tiek ieviests kolektīvas tiesiskās aizsardzības mehānisms. Ar šiem priekšlikumiem arī tiek vēl vairāk saskaņoti noteikumi par sodiem, ko piemēro par patērētāju tiesību pārkāpumiem, jo īpaši bieži sastopamu pārobežu pārkāpumu gadījumā, un no negodīgas komercprakses cietušajām personām tiek paredzētas tiesības uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Eiropas Savienības patērētāju tiesību modernizēšanas kontekstā ar šiem priekšlikumiem tiek nostiprināta tiešsaistes darījumu pārredzamība un paplašināta patērētāju aizsardzība gadījumos, kad viņi izmanto “bezmaksas” pakalpojumus.

Astoņas palātas⁷³ iesniedza 11 atzinumus, tostarp 3 pamatotus atzinumus⁷⁴.

Lai gan vairums palātu atbalstīja Komisijas centienus modernizēt patērētāju aizsardzības tiesību aktus, dažas palātas puda atturīgu attieksmi pret ierosinātajiem noteikumiem par sodu pastiprināšanu, jo īpaši attiecībā uz sodu rezultātā gūto ieņēmumu piešķiršanu un no negodīgas komercprakses cietušo personu tiesībām uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Dažas palātas kritizēja arī ierosinātās izmaiņas attiecībā uz atteikuma tiesībām, produktu duālu kvalitāti,

⁷² COM(2018) 183, COM(2018) 184 un COM(2018) 185.

⁷³ Austrijas *Bundesrat* (2 atzinumi) Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Čehijas *Senát* (2 atzinumi), Vācijas *Bundesrat* (2 atzinumi), Itālijas *Senato della Repubblica*, Portugāles *Assembleia da República*, Rumānijas *Camera Deputaţilor*, Zviedrijas *Riksdag*.

⁷⁴ No Austrijas *Bundesrat* (2 pamatoti atzinumi, 1 — par COM(2018) 184 un 1 — par COM(2018) 185) un no Zviedrijas *Riksdag* (1 atzinums gan par COM(2018) 184, gan COM(2018) 185).

nepieprasītiem tirdzniecības aģentiem un komercekskursijām. Attiecībā uz pārstāvības prasībām — vairākas palātas ierosināja precizēt konkrētas definīcijas (piem., patērētāju kopējās intereses) un kvalificētu struktūru izraudzīšanās kritērijus, kā arī noteikumus par to, kā patērētāji norāda, ka vēlas, lai tos pārstāvības prasības ietvaros pārstāv kvalificēta struktūra.

Savās atbildēs Komisija paskaidroja, ka maksimālais soda naudu līmenis bija jāsaskaņo tāpēc, lai dalībvalstu iestādes patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības tīkla ietvaros varētu nodrošināt koordinētu izpildi, vienlaikus panākot, ka šiem sodiem ir atturoša ietekme. Komisija piebilda, ka ar ierosinātajiem noteikumiem netiek prasīts kādu konkrētu līdzekļu daļu piešķirt patērētāju tiesību aizsardzības nolūkiem, kā arī netiek noteikts šāda piešķiruma konkrētais mērķis. Komisija arī paskaidroja, ka tās priekšlikums bija neitrāls attiecībā uz to, kā vajadzības gadījumā pārstāvības prasība attiecas uz patērētāju (izvēle iesaistīties vai ne), un tādējādi pieejas izvēle šajā jautājumā ir dalībvalstu ziņā.

- *Eiropas Darba iestāde un piekļuve sociālajai aizsardzībai*⁷⁵

Komisija 2018. gada 13. martā pieņēma tiesību aktu kopumu sociālā taisnīguma jomā. Tas ietver priekšlikumu regulai, ar ko izveido Eiropas Darba iestādi, un priekšlikumu Padomes ieteikumam par darbinieku un pašnodarbināto personu piekļuvi sociālajai aizsardzībai, lai īstenotu Eiropas sociālo tiesību pīlāru un atbalstītu taisnīgus un labi funkcionējošus darba tirgus.

2018. gadā deviņas palātas⁷⁶ iesniedza 11 atzinumus, tostarp 1 pamatotu atzinumu⁷⁷. Vairums atzinumu attiecās uz priekšlikumu par Eiropas Darba iestādi.

Vairākas palātas apšaubīja ierosinātās iestādes pievienoto vērtību un kompetenču dalīšanu starp valstu iestādēm un Eiropas aģentūrām, uzsverot, ka ir svarīgi ņemt vērā dažādos valstu darba tirgu modeļus un dalībvalstu kompetenci sociālajā un nodarbinātības jomā. Dažas palātas puda atturīgu attieksmi pret statistikas datu apkopošanu un kopīgām pārbaudēm vai pieprasīja precizēt, kā tiktu risināti strīdi starp ierosināto iestādi un dalībvalstīm. Tika paustas arī bažas, ka ar šo sociālās aizsardzības priekšlikumu kopā ar citiem pasākumiem varētu tikt izdarīts spiediens uz dalībvalstīm, lai tās izmaina savas sociālās aizsardzības sistēmas.

Savās atbildēs Komisija uzsvēra, ka ierosināto pasākumu mērķis ir atbalstīt dalībvalstis, reaģējot uz sarežģījumiem saistībā ar arvien lielāko mobilitāti visā Eiropā. Komisija arī paskaidroja, ka ierosinātās iestādes uzdevums ir atbalstīt valstu iestādes operatīvo darbību veikšanā saistībā ar pārrobežu darba mobilitāti un sociālā nodrošinājuma koordinēšanas jautājumiem, nevis pārņemt vai dublēt to uzdevumus. Ierosinātā iestāde izveidotu starpniecības valdi, lai risinātu dalībvalstu strīdus par visiem darba mobilitātes aspektiem. Tomēr Tiesa joprojām būtu vienīgā iestāde, kas ir kompetenta interpretēt Savienības tiesību aktus.

Komisija paskaidroja, ka kopīgās pārbaudes nebūtu obligātas un notiktu saskaņā ar attiecīgo dalībvalstu tiesību aktiem. Komisija valstu parlamentiem arī apliecināja, ka datu apkopošanas un informācijas apmaiņas ziņā ierosinātā iestāde ievērotu attiecīgā sadarbības satvara principus.

⁷⁵ COM(2018) 131 un COM(2018) 132, 2018. gada 13. marts.

⁷⁶ Čehijas *Senát* (2 atzinumi), Spānijas *Cortes Generales*, Itālijas *Senato della Repubblica*, Polijas *Sejm*, Polijas *Senat*, Portugāles *Assembleia da República* (2 atzinumi), Rumānijas *Camera Deputaţilor*, Rumānijas *Senat*, Zviedrijas *Riksdag*.

⁷⁷ No Zviedrijas *Riksdag* par COM(2018) 131.

Attiecībā uz sociālās aizsardzības priekšlikumu Komisija norādīja, ka ierosinātais ieteikums nodrošinātu elastību, kas vajadzīga, lai risinātu problēmas saistībā ar piekļuvi sociālajai aizsardzībai, vienlaikus pilnībā atzīstot iestāžu struktūru atšķirības dalībvalstīs.

- *Izglītības nākotne*⁷⁸

Komisija 2018. gada 17. janvārī pieņēma trīs iniciatīvas, lai uzlabotu eiropiešu pamatkompetences un digitālās prasmes, kā arī lai popularizētu kopīgas vērtības un veicinātu skolēnu informētību par Eiropas Savienības darbību. Šo priekšlikumu mērķis ir veicināt pamatkompetenču (piem., rakstpratības, valodu vai pilsonisko un digitālo prasmju) pilnveidi visu vecumu cilvēku izglītības sistēmās, lai labāk izmantotu digitālās tehnoloģijas mācīšanai un mācībām, pilnveidotu digitālās prasmes, kas vajadzīgas dzīvei un darbam laikmetā, kurā norisinās straujas digitālās pārmaiņas, un palīdzētu dalībvalstīm popularizēt kopīgas vērtības un izveidot iekļaujošas un kvalitatīvas izglītības un apmācības sistēmas visos izglītības līmeņos.

2018. gadā piecas palātas⁷⁹ iesniedza 11 atzinumus par tiesību aktu kopumu izglītības jomā. Kopumā šie atzinumi bija pozitīvi, un Komisijas priekšlikumi tajos tika vērtēti atzinīgi.

Dažas palātas atgādināja Komisijai, ka par izglītību ir atbildīgas tikai un vienīgi dalībvalstis, un uzstāja, ka Savienībai nevajadzētu rīkoties plašāk, tikai ierosināt juridiski nesaistošus ieteikumus, un/vai lūdza rūpīgi izskatīt šo priekšlikumu iespējamo Eiropas pievienoto vērtību un radīto administratīvo slogu. Citas palātas pieprasīja noteikt spēcīgāku saikni starp izglītību un uzņēmējdarbības nozari, kā arī precizēt jautājumu par digitālo prasmju sertificēšanu.

Savās atbildēs Komisija valstu parlamentiem atkārtoti apliecināja, ka minētie priekšlikumi ir izstrādāti, paturot prātā subsidiaritāti un pilnībā ņemot vērā dalībvalstu pilnvaras izglītības politikas jomā. Komisija paskaidroja, ka gaidāmie materiāli pamatkompetenču pilnveides atbalstam tiktu izstrādāti ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm kā brīvprātīgi instrumenti, ar kuriem tiek atbalstīta savstarpējā mācīšanās, un ka Komisija pati neizdotu kvalifikācijas, kā arī nevalidētu kompetences saskaņā ar Digitālās izglītības rīcības plānu.

Kopīgi pašiniciatīvas atzinumi

Komisija 2018. gadā no valstu parlamentiem saņēma 2 kopīgus pašiniciatīvas atzinumus. Abus bija parakstījuši seši parlamenti/palātas no Višegrādas valstīm (V4)⁸⁰. Viens atzinums attiecās uz V4 parlamentāro sadarbību, otrs — uz subsidiaritātes principa piemērošanas nākotni, kā arī enerģētikas savienību un klimata politiku.

5. SAZIŅA, APMEKLĒJUMI, SANĀKSMES UN KONFERENCES

Komisijas apmeklējumi valstu parlamentos / sanāksmes ar to pārstāvjiem

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2018. gadā Komisijas locekļi vairākkārt apmeklēja visu dalībvalstu parlamentus un gandrīz visas palātas. Daudzās palātās šādi apmeklējumi notika

⁷⁸ COM(2018) 22, COM(2018) 23 un COM(2018) 24, 2018. gada 17. janvāris.

⁷⁹ Čehijas *Poslanecká sněmovna* (3 atzinumi), Čehijas *Senát*, Vācijas *Bundesrat* (3 atzinumi), Portugāles *Assembleia da República*, Rumānijas *Camera Deputaților* (3 atzinumi).

⁸⁰ Čehijas *Poslanecká sněmovna*, Čehijas *Senát*, Ungārijas *Országgyűlés*, Slovērijas *Národná rada*, Polijas *Sejm*, Polijas *Senat*.

vairākkārt, piedaloties priekšsēdētājam Ž. K. Junkeram, priekšsēdētāja pirmajam vietniekam, priekšsēdētāja vietniekiem vai komisāriem.

Turklāt daudzi valstu parlamenti sūtīja savas delegācijas uz Briseli, lai tās tiktos ar Komisijas locekļiem. Kopā 2018. gadā notika 140 apmeklējumi un sanāksmes (sk. karti tālāk). *Brexit* sarunu procesa ietvaros galvenais sarunu vedējs Mišels Barnjē savos regulārajos valstu apmeklējumos sarunu gaitā tikās arī ar vairumu valstu parlamentu, lai informētu tos par notiekošajām sarunām un/vai to rezultātiem. Komisijas amatpersonas — lielākoties augsta līmeņa amatpersonas — 2018. gadā piedalījās vairāk nekā 80 valstu parlamentu komiteju sēdēs, diskutējot par tiesību aktu priekšlikumiem tehniskā līmenī. Turklāt Komisijas amatpersonas tika aicinātas iepazīstināt ar svarīgām iniciatīvām vai svarīgām tēmām, piemēram, *Brexit*, daudzgadu finanšu shēmu un turpmākajiem pasākumiem saistībā ar subsidiaritātes darba grupu, 24 sēdēs ar valstu parlamentu pastāvīgajiem pārstāvjiem, kuri strādā Briselē. Turklāt par Eiropas pusgadu atbildīgās amatpersonas, kas strādā Komisijas pārstāvniecībās dalībvalstīs, regulāri sniedza informāciju valstu parlamentiem par Eiropas pusgadu un citiem ekonomikas jautājumiem.

Parlamentu sanāksmes un konferences

2018. gadā norisinājās vairākas svarīgas parlamentu sanāksmes un konferences⁸¹, tostarp Eiropas Savienības parlamentu Eiropas lietu komiteju konference (COSAC⁸²), Eiropas Savienības parlamentu spīkeru konference⁸³, Eiropas Parlamentu nedēļa⁸⁴, starpparlamentārā konference par stabilitātes, ekonomikas koordinācijas un pārvaldības jautājumiem⁸⁵, starpparlamentārās konferences par kopējās ārpolitikas un drošības politikas un kopējās drošības un aizsardzības politikas jautājumiem⁸⁶ un jaunizveidotā Eiropas Kopīgā parlamentārās uzraudzības grupa⁸⁷.

⁸¹ Sīkāku informāciju par šīm sanāksmēm sk. Eiropas Parlamenta ziņojumā par Eiropas Parlamenta attiecībām ar valstu parlamentiem:

<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>

⁸² COSAC ir vienīgais parlamentu forums, kas apstiprināts Līgumos, t. i., 1. protokolā par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā. Tas parasti sanāk kopā divas reizes (viena priekšsēdētāju sanāksme, viena plenārsēde) katrā dalībvalstī, kas rotācijas kārtībā ir Eiropas Savienības Padomes prezidējošā valsts. Komisijai COSAC ir novērotāja statuss. COSAC vietnē <http://www.cosac.eu/en/> ir pieejami sīki izstrādāti ziņojumi par COSAC sanāksmēm un COSAC sagatavoto dokumentu kopijas, kā arī Komisijas atbildes uz tiem. Informācija par COSAC ir pieejama arī vietnē

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>

⁸³ Eiropas Savienības parlamentu spīkeru konference notiek reizi gadā tajā dalībvalstī, kas rotācijas kārtībā bija Eiropas Savienības Padomes prezidējošā valsts iepriekšējā gada otrajā pusgadā. 2018. gada sanāksme notika Tallinā 2018. gada 23. un 24. aprīlī. Sīkāku informāciju sk.:

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do?id=082dbcc55d1a225d015d1bfe7cce00ed>

⁸⁴ Eiropas parlamentārā nedēļā, kas norisinājās Eiropas Parlamentā 2018. gada 19. un 20. februārī, uzstājās priekšsēdētāja vietnieks V. Dombrovskis un komisāri G. Etingers un M. Teisena. Sīkāku informāciju sk.:

<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/high-level-conferences/european-parliamentary-week.html>.

⁸⁵ Šajā konferencē, kas norisinājās 2018. gada 17. un 18. septembrī Vīnē, uzstājās komisārs P. Moskovisi. Sīkāku informāciju sk.:

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f3958960f01ee>.

⁸⁶ Norisinājās divas konferences, attiecīgi 2018. gada 15.–17. februārī Sofijā un 2018. gada 11. un 12. oktobrī Vīnē. Abās piedalījās Augstā pārstāve / Komisijas priekšsēdētāja vietniece Federika Mogerīni. Sīkāku informāciju sk.:

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f394a4eb201ca>

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f394ad04c01cc>.

un

Notika divas 2018. gada COSAC priekšsēdētāju sanāksmes, proti, Sofijā (Bulgārijā) 2018. gada 21. un 22. janvārī un Vīnē (Austrijā) 2018. gada 8. un 9. jūlijā. Abās piedalījās Komisijas priekšsēdētāja pirmais vietnieks F. Timmermans. Delegāti izskatīja abu prezidentūru prioritātes, Eiropas Savienības nākotnes perspektīvas, kā arī (Sofijā) makroreģionālās stratēģijas.

COSAC LIX plenārsēdē, kas 2018. gada 17.–19. jūnijā norisinājās Sofijā, tika apspriesti Bulgārijas prezidentūras panākumi, Rietumbalkānu integrācijas un savienojamības aspekti, Eiropas sociālo tiesību pīlārs un kohēzijas politika pēc 2020. gada.

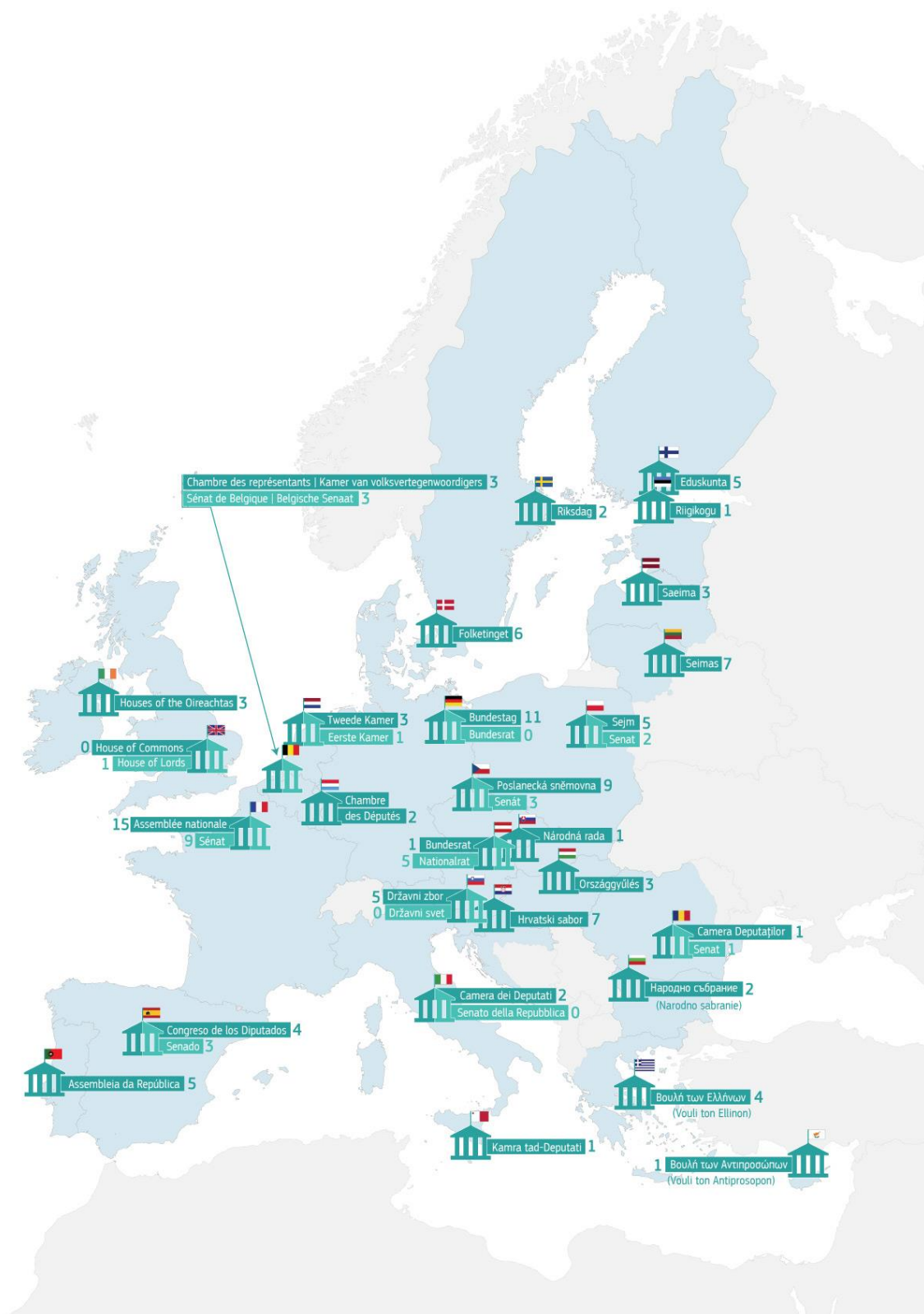
LX plenārsēdē, kas 2018. gada 18.–20. novembrī notika Vīnē, piedalījās priekšsēdētāja vietnieks M. Šefčovičs, kurš ar delegātiem apsprieda enerģētikas savienības pašreizējo stāvokli. Delegāti apsprieda arī Austrijas prezidentūras pašreizējo stāvokli, *Brexit* (viņi pauda izteiktu atbalstu Savienības galvenajam sarunu vedējam un izstāšanās līgumam), ar klimata politiku un enerģētikas savienību saistītus jautājumus, kā arī Savienības likumdošanas pārredzamības aspektus, ņemot vērā gaidāmās Eiropas Parlamenta vēlēšanas.

Komisija sniedza rakstiskas atbildes uz COSAC skaidrojumiem, kas tika pieņemti abās COSAC plenārsēdēs⁸⁸.

⁸⁷ Eiropola Kopīgā parlamentārās uzraudzības grupa tika izveidota 2018. gadā; tā sanāca kopā divas reizes, proti, Sofijā 18. un 19. martā, piedaloties komisāriem M. Gabrielai un D. Kingam, un Briselē 24. un 25. septembrī, piedaloties komisāram D. Kingam.

⁸⁸ <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>

Komisijas locekļu apmeklējumi valstu parlamentos un tikšanās ar to pārstāvjiem 2018. gadā,
skaits (kopā visām dalībvalstīm: 140)

6. REĢIONĀLO PARLAMENTU LOMA

Reģionālie parlamenti netieši veicināja Komisijas attiecības ar valstu parlamentiem. Kā paredzēts Līgumu 2. protokolā, veicot Eiropas Savienības tiesību aktu projektu subsidiaritātes pārbaudi, lai izdotu pamatotus atzinumus, valstu parlamenti vajadzības gadījumā apspriežas ar reģionālajiem parlamentiem, kuriem ir likumdošanas pilnvaras⁸⁹. Reģionālo parlamentu deputāti ir pārstāvēti arī Reģionu komitejā, kas veic uzraudzību, izmantojot subsidiaritātes uzraudzības tīklu un savu tiešsaistes platformu *REGPEX*, kas izstrādāta ar mērķi atbalstīt reģionālo parlamentu ar likumdošanas pilnvarām dalību agrīnās brīdināšanas mehānismā par subsidiaritāti⁹⁰.

REGPEX partneri 2018. gadā iesniedza 95 skaidrojumus, no kuriem 75 bija izdevuši valstu parlamenti. Aktīvākie reģionālie parlamenti bija Emīlijas-Romanjas Reģionālā likumdošanas asambleja (21 skaidrojums), Bavārijas valsts parlaments (20 skaidrojumi) un Tīringenē valsts parlaments (10 skaidrojumi). Tas parāda krasu aktivitātes pieaugumu salīdzinājumā ar 2017. gadu, kad *REGPEX* reģistrēja vien 30 skaidrojumus, kurus bija iesnieguši reģionālie parlamenti (no 66 skaidrojumiem, kurus iesniedza *REGPEX* partneri). Visvairāk reģionālo parlamentu komentāru tika saņemts par šādiem Komisijas priekšlikumiem: Savienības civilās aizsardzības mehānisms, Dzeramā ūdens direktīvas pārskatīšana⁹¹, minimālās prasības ūdens atkārtotai izmantošanai un veselības tehnoloģiju novērtēšana⁹².

Lai gan Līgumos nav nepārprotami noteikta prasība par tiešu sadarbību starp Komisiju un reģionālajiem parlamentiem, 2018. gadā vairāki reģionālie parlamenti arī iesniedza savus atzinumus tieši Komisijai. Viņi sniedza piezīmes ne vien par subsidiaritātes aspektiem, bet arī par dažādu Komisijas priekšlikumu politikas aspektiem. Komisija ņēma vērā visus aplūkotos aspektus un kopumā par tiem sniedza atbildes reģionālajiem parlamentiem.

Jautājuma izskatīšana par to, kā labāk iesaistīt reģionālās un vietējās iestādes Savienības politikas izstrādē un izpildē, bija viens no Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupas uzdevumiem (sk. 2.1. iedaļu). Vairāki reģionālie parlamenti iesniedza skaidrojumus ar vērtīgiem priekšlikumiem minētajai darba grupai, tostarp tās atklātajā sēdē, kā arī rīkoja diskusijas par šiem jautājumiem Eiropas Reģionālo likumdevēju konferences (*CALRE*) subsidiaritātes darba grupā. Darba grupa mudināja valstu parlamentus, reģionālos parlamentus un Reģionu komiteju uzlabot savstarpējo saziņu, arī efektīvāk izmantojot savus attiecīgos IT rīkus, lai nodrošinātu, ka likumdošanas procedūra un subsidiaritātes kontroles mehānisms labāk atspoguļo viņu bažas.

Priekšsēdētājs Ž. K. Junkers gada gaitā tikās ar vairāku reģionālo valdību un parlamentu pārstāvjiem, tostarp Flandrijā, Valonijā (Beļģijā), Bavārijā, Reinzemē-Pfalcā (Vācijā) un Lejasaustrijā (Austrijā). Arī citiem Komisijas locekļiem bija līdzīgas tikšanās.

7. SECINĀJUMS

⁸⁹ Līgumu 2. protokols par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu, 6. panta pirmā daļa.

⁹⁰ Plašāku informāciju par Reģionu komitejas darbībām saistībā ar subsidiaritātes kontroli sk. 2.4. iedaļā.

⁹¹ Par ko tika saņemti arī četru valstu parlamentu pamatotie atzinumi (sk. 3.2. iedaļu).

⁹² Attiecīgi COM(2017) 772, COM(2017) 753, COM(2018) 337 un COM(2018) 51.

2018. gadā būtiski samazinājās Komisijas saņemto pamatoto atzinumu kopskaits (37; salīdzinājumā — 2017. gadā 52 un 2016. gadā 65). Šis rādītājs jāvērtē kontekstā, kad ir diezgan stabils Komisijas iesniegto tiesību aktu priekšlikumu skaits un gandrīz identisks saņemto atzinumu kopskaits, salīdzinot ar 2017. gadu. Turklāt saņemtie pamatotie atzinumi aptvēra dažādas politikas jomas, un par nevienu priekšlikumu netika saņemts vairāk par četriem valstu parlamentu pamatotajiem atzinumiem. To varētu skaidrot tādējādi, ka Komisija piemēro rūpīgi pārbaudītu un pat pastiprinātu labāka regulējuma programmu un īsteno apņemšanos visos politikas veidošanas posmos integrēt subsidiaritātes principu un proporcionalitātes principu, izvērtēt esošos politikas satvarus pirms tiesību aktu pārskatīšanas ierosināšanas un uzsākt Eiropas līmeņa rīcību tikai tad, ja ir sagaidāma skaidra pievienotā vērtība.

Subsidiaritātes kontrole un uzraudzība bija arī Eiropas Parlamenta un Reģionu komitejas prioritāte, un Eiropadomes secinājumos tika uzsvērtā nepieciešamība gudri piemērot labāka regulējuma principus, tostarp subsidiaritātes un proporcionalitātes principus.

Subsidiaritātes, proporcionalitātes un scenārija “Darīt mazāk, bet efektīvāk” jautājumu darba grupa organizēja starpiestāžu apspriedes par to, kā nodrošināt un uzlabot subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu. Tās galīgajā ziņojumā iestādēm ir ieteikti turpmākie pasākumi, kuru mērķis ir panākt valstu parlamentu un reģionālo un vietējo iestāžu labāku iesaistīšanu Savienības tiesību aktu un politikas sagatavošanā un izpildē. Komisija uz šīs darba grupas darbu reaģēja divos paziņojumos — 2018. gada oktobrī un 2019. gada aprīlī. Komisija ierosināja vairākus turpmākos pasākumus, piemēram, kopīgu atbilžu sagatavošanu uz pamatotiem atzinumiem, un 2019. gadā turpina šīs darbības, arī pārskatītās labāka regulējuma programmas ietvaros.

To atzinumu skaits, kurus valstu parlamenti iesniedza politiskā dialoga ietvaros, 2018. gadā joprojām bija liels (569 atzinumi), gandrīz tāds pats kā 2017. gadā (576), lai gan vēl izteiktāk nekā iepriekšējos gados bija vērojams tas, ka lielāko daļu no šiem atzinumiem iesniedza tikai dažas ļoti aktīvas palātas. Samērā mazais pamatotu atzinumu īpatsvars (6,5 %) un savukārt samērā lielais pašiniciatīvas atzinumu vai atzinumu par nelegislatīvām iniciatīvām īpatsvars (38 %) salīdzinājumā ar atzinumu kopskaitu parāda valstu parlamentu neizsīkstošo ieinteresētību iesaistīties jautājumos, kas nav Komisijas iniciatīvu subsidiaritātes aspekti, un pēc iespējas agrīnāk sniegt vērtīgu ieguldījumu šo iniciatīvu satura sagatavošanā. Tas atspoguļo valstu parlamentu vēlmi aktīvi piedalīties Eiropas lēmumu pieņemšanas procesā papildus tam, ka tie ietekmē un kontrolē savu valdību nostāju par Eiropas jautājumiem.

Saskaņā ar šīs Komisijas apņemšanos pilnveidot attiecības ar valstu parlamenti Komisijas locekļi arī 2018. gadā iesaistījās regulārās debatēs ar valstu parlamenti. Tas atspoguļo to, cik ļoti Eiropas iestādes novērtē valstu parlamentu lomu, kas ir izšķiroši svarīga, tuvinot Savienību iedzīvotājiem, lai padarītu tās darbību pārredzamāku un pieejamāku.